

**EESTI NSV
AMETIÜHINGUTE
KESKNÕUKOGU
V PLEENUM**

RK „POLIITILINE KIRJANDUS“ TALLINN 1947

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

SUNDEKSEMPLAR

EESTI NSV AMETIÜHINGUTE KESKNÕUKOGU V PLEENUM

28. JA 29. AUGUSTIL 1947

(ARUANNE JA MÄÄRUS)

RK

POLIITILINE KIRJANDUS TALLINN 1947

AMETIÜHINGU-ORGANISATSIOONIDE TÖÖST SOTSIALISTLIKE KOHUSTUSTE TÄITMISEL SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 30. AASTAPÄEVAKS

*Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu
esimehe sm. L. Illissoni aruanne*

Nõukogude Liidu rahvad töötavad juba teist aastat sõja-järgse stalinliku viisaastaku plaani teostamisel. Nõukogude inimesed, olles haaratud loova töö paatosest, taastavad ja ehitavad vabrikuid ja tehaseid, kaevandusi ja elektrijaamu, kõrgahjusid ja koksipatareisid, raudteid ja kanaleid, kolhoose ja sovhoose, elumaju ja koole.

Poolteiseaastase taastamis- ja ehitustöö tulemusena võime uhkusega märkida rea väljapaistvaid töövoite. Uuesti on asunud töötavate ettevõtete rivisse Stalingradi ja Harkovi traktoritehased, Rostovi põllutöömashinate tehas, Alam-Sviri ja Dnepri hüdroelektriijaamad, Valgemere-Baltimere kanal. Jõudsalt edeneb Donbassi taastamine. On lõpetatud gaasitorustiku ehitamine Saraatovist Moskvasse. Astuvad tegevusse sõjajärgse viisaastaku uusehitused — tehased, vabrikud, kaevandused, elektriijaamad, raudteed, maanteed, haiglad, koolid. On taastatud Eesti NSV põlevkivitööstus-ettevõtted ja kaevandused. Suurt edu on saavutatud Narva Kreenholmi ja teiste ettevõtete taastamisega.

Oktoobrirevolutsiooni 29. aastapäeval ütles sm. Ždanov: „Esimene sõjajärgne aasta, nagu võis oodata, oli raske aasta. Nõukogude riigil tuli ületada rohkem kui neli aastat kestnud raske sõja tagajärgi. Võib ütelda, et nõukogude inimeste pingutused andsid tulemusi. Rahulik ehitustöö areneb edukalt. Praegu võime ütelda, et meie maa on asunud kindlalt ja veendunult kõigi majandus- ja kultuurialade kiire taastamise ja võimsa sõjajärgse tõusu teele“.

Praegu, lähenedes Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30-nda juubeli aastapäevale, võime veel kindlamalt rõhutada: vaatamata sõjajärgsele ajutistele raskustele on meie inimeste töö rahvamajanduse ja kultuurielu taastamisel vilja kandnud.

Ei saa olla enam mingit kahtlust, et sõjajärgne stalinlik viisaastakuplaan täidetakse. Selle tagatiseks on suur loov töö, mis on tehtud Nõukogude riigi poolt bolševistliku partei juhtimisel, ja meie kangelasliku rahva valmisolek töötada käsi rüppe panemata üldiseks hüvanguks.

Sm. Molotov ütles ühes oma kõnes Pariisi rahukonverentsil 1946. a. suvel:

„Nõukogude Liidu rahvastel ei ole kõhklusi nende uute hiiglaslike ülesannete teostatavuse suhtes, mis kerkisid nende ette maa majandusliku taastamise ja tehnilise uuendamise alal. Nõukogude riik ise on nii üles ehitatud, omab töötajate sellist toetust ja teda juhib selline suur juht nagu Stalin, et meie, nõukogude inimesed, oleme veendunud selles, et meie maa taastamine on kindlais kätes ja õigel teel. Meie püüame täita kindlaksmääratud viisaastakuplaani lühema ajaga, kui on märgitud. Ja me oleme veendunud, et meie maa võib varsti üle minna uutele, veel suurejoonelisemaile majanduslikele ülesandele, kui see oli enne sõda“.

Nõukogude rahvas võttis viisaastakuplaani vastu kui võitlusprogrammi Nõukogude riigi võimsuse tugevdamiseks ja rahvahulkade elujärje parandamiseks. Sellega sai ühtlasi uue viisaastakuplaani esimestest päevadest alates rahvahulkades endis küpseks mõte, täita suurte tööde plaan mitte tähtajaks, vaid enne tähtaega. See tähendab, ravida sõjahaavad kiiremini kui plaanis ette nähtud ja ületada rahvamajanduse sõjaeelne tase, saavutada võimalikult kõrge rahva elutase.

Praegu on meie ees konkreetne ülesanne — täita viisaastaku teise aasta plaan Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks, 7. novembriks 1947. aastaks. Ehk teiste sõnadega — pühitseda Nõukogude riigi 30. aastapäeva 1947. a. riikliku plaani ennetähtaegse täitmisega.

See on meie partei-, nõukogude, ametiühingute ja teiste ühiskondlike organisatsioonide peaülesanne. See määrab kindlaks nõukogude ametiühingute kogu töö käesoleval ajal.

ÜAÜKN XV pleenum 1946. a. aprillis otsustas:

„Lugeda ametiühingute peaülesandeks paljumiljoniliste tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate masside organiseerimine võitlusele NSVL 1946.—1950. aastate rahva-

majanduse taastamise ja arendamise plaani täitmise ja ületamise eest sotsialistliku võistluse alusel“.

Ametiühingute osa majanduslike ülesannete täitmisel, nagu üldse kogu meie maa elus, on ebatavaliselt suur, kuna ametiühingud on nõukogude ühiskonna juhtiva klassi — töölisklassi kõige massilisemaiks organisatsioonideks.

Seltsimees Stalin õpetab meid: „Meie tootmisplaani reaalsus on miljonid uut elu loovad töötajad. Meie programmide reaalsus on elavad inimesed, meie teiega, meie töötahe, meie valmisolek töötada uut moodi, meie otsustavus täita plaan“.

Masside aktiivsus, inimeste teadlik, ennastsalgav suhtumine töösse on etendanud Nõukogude riigis alati pe a j a õ u osa võitluses rahvamajanduslike plaanide täitmise ja ületamise eest.

Organiseerida elavaid inimesi, töötajaid, nende aktiivsust, nende teadlikku suhtumist töösse võitluses riiklike plaanide täitmise eest — see on nõukogude ametiühingute auväärne ülesanne, mille täitmine kindlustab kõigi töötajate huvide parima kaitse. Ärgem unustagem hetkekski, et majandusplaanide kiirem täitmine tagab rahva ainelist ja kultuuriliste vajaduste kiirema ja täielikuma rahuldamise.

Võitluses majandusplaanide täitmise ja ületamise eest on meie ametiühingute kätes võimas vahend sotsialistliku võistluse näol, mis on läbi proovitud kolme esimese stalinliku viisaastaku, Suure Isamaasõja ja nüüdse rahuliku arengu aastatel.

Sotsialistlik võistlus on linna ja maa töötajate patriootlik liikumine võitluses plaani ületamise eest, rahvamajanduse tõusu, meie kodumaa progressi ja üldise õitsengu eest. Ta ühendab inimesi, arendab nende loovat initsiatiivi ja kasvatab töökangelaslikkust. Ses mõttes on sotsialistlik võistlus tähtsamaid ja tänuväärsemaid liikumisi uue inimese kasvatamisel, ühiskonna ümberkujundamisel. Seltsimees Stalin annab sellepärast sotsialistlikule võistlusele kõrge hinnangu:

„Tegelikult võistlus on sotsialismi ehitamise kommunistlik meetod töötajate miljoniliste masside maksimaalse aktiivsuse alusel. Tegelikult võistlus on see hoob, mille abil töölisklass on kutsutud kogu maa majanduslikku ja kultuurilist elu ümber pöörama sotsialismi alusele“.

Viisaastakuplaanis ette nähtud majandusliku ja kultuurilise ehitustöö suurepäraseks perspektiivid innustavad nõukogude inimesi üha laiemalt ja edukamalt arendama sotsialistlikku võistlust suurte tööde plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Sellepärast leidis ka selle aasta algul Leningradi eesrindlike käitiste kollektiivide üleskutse, astuda sotsialistlikku võistlusesse sõjajärgse stalinliku viisaastaku teise aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks määratu suurt vastukaja üle kogu Nõukogude Liidu. Ka Nõukogude Eesti töötajad võtsid Leningradlaste eeskujul sotsialistlikud kohustused riikliku aastaplaani täitmiseks 7. novembriks s. a.

Praegu võime teha juba kokkuvõtteid 1947. a. 7 kuu töötulemuste kohta Eesti NSV-s. Selle aasta 7 esimese kuu tööstustoodangu maht on suurenenud 32,4% ehk ümmarguselt $\frac{1}{3}$ võrra võrreldes 1946. a. vastava perioodiga. 1947. a. I poolaasta tööstuse tootmisplaani on täidetud 105%-liselt. Põllumajanduses teostati kevadkülv tunduvalt suuremal pinnal ja kõrgemal agrotehnilisel tasemel kui möödunud aastal. Praegu teostab meie talurahvas üldiselt edukalt rohke saagi koristamist ja on alustanud riiklike kohustuste täitmist teravilja alal. Ka ehitustööde, transpordi ja kommunaalmajanduse alal on saavutatud tunduvald edusamme. Suurenenud on kaubakäive ja tööliste ning teenistujate palgafond.

Kuigi tööstuse I poolaasta plaani täideti 105%-liselt, ei taga see tulemus ometi aastaplaani täitmist 7. novembriks, sest kogu aastaplaanist on I poolaasta jooksul täidetud ainult 48,4%. See tuleb sellest, et meie areneva tööstuse toodang on planeeritud kuust kuusse suurenevana ühenduses tööstusettevõtete laiendamisega, seadmete täielikuma ärakasutamisega ja tööviljakuse tõusuga.

Olukord on seda tõsisem, et pärast pidevat tõusu I poolaasta plaani täitmisel (I kv. plaan täideti 102,7%, II kv. plaan — 107,9%) esines juulikuu plaani täitmisel tunduv tagasimineku oodatud tõusu asemel. Juulikuu plaan täideti kõigest 104,7%-liselt. Juulist alates aga oleks meie tööstus pidanud iga kuu täitma plaani vähemalt 110%-liselt selleks, et saavutada aastaplaani täitmist 7. novembriks. Eriti jäävad maha Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumi, Gaasi ja Kütteainete tööstuse Peavalituse, Metsatööstuse Minis-

teeriumi, Tselluloosi- ja Paberitööstuse Peavalitsuse ettevõtted (viimased täitsid küll juulikuu plaani) ja Baltvoenmorstroji. Eriti halb on lugu kapitaalehitusteplaani täitmisega peagu kõigis ministeeriumides.

Sarnane olukord rahvamajanduse plaanide täitmisel kohustab kõiki meie organisatsioone, sealhulgas eriti meie ametiühingu-organisatsioone, otsustavalt parandama oma tööd töötajate poolt võetud sotsialistlike kohustuste täitmise kindlustamisel Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks. Juuli lõpul toimunud EK(b)P KK XVII pleenum arutas seda küsimust täies ulatuses ja seadis ka ametiühingu-organisatsioonide ette tõsised ülesanded tootmisplaanide täitmise kindlustamisel 7. novembriks.

Seame küsimuse:

Kas meil on olemas objektiivsed võimalused aastaplaani täitmiseks oktoobrirevolutsiooni aastapäevaks?

Aastaplaani võime täita 7. novembriks, s. t. lunastada oma sotsialistlikud kohustused, kui me täidame nüüdsest peale iga kuu plaani vähemalt 110—115%-liselt. Seega ülesanne on väga tõsine, töö raskust ei tule mingil kombel alahinnata. See nõuab meie partei-, nõukogude, majanduslike ja ühiskondlike organisatsioonide kõigi jõudude koondamist, täitjõupingutust. See nõuab meie ametiühingu-organisatsioonidelt erakordselt pingelist võitlust tootmisplaanide täitmise eest igal tunnil, päeval ja nädalal, rääkimata kuudest, mida on jäänud veel kõigest kaks.

Sellepärast peame kõik võimalused, kõik varud plaani ennetähtaegseks täitmiseks hoolega läbi vaatama. Esiplaneeritud varu on käitised, mis pole täitnud I poolaasta plaani. Selliseid käitisi on kõigis tööstusharudes. Toiduainetetööstuse Ministeeriumil on selliseid käitisi 12 (Parfümeeria Kombinaat — 46,1%, „Kave“ — 82,4% jne.); Kalatööstuse Ministeeriumil 7 (Narva Kalakombinaat — 82,4%, Rakvere Kalakombinaat — 68,2%, Tartu Kalakombinaat — 78,7%); Kohaliku Tööstuse Ministeeriumil 17 („Urania“ — 74,3%, Sindi „1. Detsember“ — 89,6%, „Pioneer“ — 92,6%, „Tarbeklaas“ — 70,6%, „Union“ — 92,1% jne.); Metsatööstuse Ministeeriumil 20 käitist (Pärnu Saeveski — 51%, Tartu Saeveski — 63%, Viljandi Tuletiku-

vabrik — 83%, Tallinna Tuletikuvabrik — 82%, Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrik — 91%).

Täiesti halvasti töötasid I poolaastal tselluloosi ja paberi-tööstuse kombinaadid, täites plaani: V. Kingissepa nimel. Kombinaat — 76,6%, Kehra — 68,4%.

Ebarahuldavalt töötasid põlevkivikaevandused, tööstus- ja ehitusettevõtted. Eesti Põlevkivi Kombinaadi kaevandustest täitis ainult Kukruse kaevandus I poolaasta plaani 108,7%, Vivikonna aga ainult 78,4%. Eriti halvasti töötasid vabariikliku alluvusega kaevandused — Kohtla ja Küttejõu.

Kõigi plaani mittetäitnud ettevõtete plaani täitmise puudujääk moodustab ümmarguselt 2% aastaplaanist. Kui meie ametiühingu-organisatsioonid tahavad praegu tösiselt kaasa aidata plaani ennetähtaegseks täitmiseks, ja seda on tingimata tarvis teha — siis tuleb AÜKN-l ja ametiühingute vabariiklikel komiteedel pöörata suurt tähelepanu just neile mahajäänud käitistele, analüüsida konkreetset mahajäämise põhjusi ja aidata aktiivselt neid põhjusi kõrvaldada. Selleks on tarvis süstemaatiliselt ära kuulata nende käitiste ametiühingu komiteede aruandeid vabariiklike komiteede presiidiumidel ja aidata käitiskomiteedel oma tööd põhjalikult ümber korraldada. Tuleb suurendada nõudlikkust nende käitiskomiteede töö suhtes, nõuda, et seltsimehed, kes on valitud käitiskomiteedesse, süveneksid oma käitiste halva töö põhjustesse, teeksid neist vajalikud järeldused ja tõstaksid ametiühingu aktiivi kaasabil kogu kollektiivi võistlusse häbitavast olukorrast välja pääsemiseks.

Järgmiseks varuks on meil need tööliised, kes seni ei ole täitnud oma töönorme. Vananenud normide revideerimine tõi kaasa tunduva tööviljakuse tõusu paljudes ettevõtteis, kõigepealt muidugi seal, kus rakendati vajalikud organisatsioonilis-tehnilised abinõud, organiseeriti hästi sotsialistlikku võistlust ja mahajäävate tööliste abistamist. Näiteks toome Tallinna tehase „Arba“, kus tõsteti jõudlusnorme keskmiselt 52%. Selles tehases täideti norme I kvartalis, s. o. enne normide revideerimist, keskmiselt 210%. Mais, esimesel kuul pärast normide revideerimist, täideti uusi norme 170,6%, juunis 203,8%, juulis 208,3%, oodatav normide täitmine augustis on juba 210%. Normide mittetäitjaid oli augustis 1 tööline. Väga

huvitav on vaadelda mõne töölise normi täitmist „Arbas“. Näiteks IV kategooria plekksepa sm. Teppani endine jõudlusnorm plekkpaku aukude stantsimisel oli 206 auku tunnis, uus norm 350 auku tunnis. Kui sm. Teppan aprilli teisel poolel, ainult osaliselt tükitööl töötades, lõi 642 auku tunnis ehk poole kuu jooksul 38 200 auku, siis augusti esimesel poolel, pärast progressiivse tükitöötasu kehtestamist ta töötas juba kogu aeg tükitööl, lõi 708 auku tunnis ehk poole kuu jooksul 71 600 auku, s. o. ligemale 2 korda rohkem kui aprillis. Kui ta teenis aprilli esimesel poolel 343,80 rubla, siis augusti esimesel poolel ühes progressiivtöötasuga juba 420,84 rbl. Samasuguseid näiteid võiks tuua lihtlülitite monteeri ja sm. Kiperi jt. kohta. Organisatsioonilis-tehniliste abinõude, täieliku tükitöö ja progressiivse tükitöötasu rakendamisega saavutati „Arbas“ normide revideerimise järele suur tööviljakuse ja ka töötasude tõus.

Kuid paljude ettevõtete juhid ja ametiühingu-organisatsioonid ei võitle tõsiselt selle eest, et kõik töölised täidaksid norme, kuigi see on üks kõige tähtsamaid allikaid plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Normide revideerimist ei toimetatud neis ettevõtetes üheaegselt küllaldate organisatsioonilis-tehniliste abinõude rakendamisega, et tõsta tööviljakust, parandada töötingimusi. Selle tagajärjel oli meil 1. juulil 8 ministeeriumi ettevõttes 3140 töolist, kes ei täitnud norme. Tükitöölise üldarvust oli normi mittetäitjaid Toiduainetööstuse Ministeeriumi ettevõtetes 25%, Kohaliku Tööstuse Ministeeriumi ettevõtetes 13,6%, Metsatööstuse Ministeeriumi ettevõtetes 7%, tselluloosi- ja paberitööstuse ettevõtetes 4% jne. Eriti suur normi mittetäitjate protsent esineb Kohaliku Tööstuse Ministeeriumi tekstiiltööstuse ettevõtetes (Sindi „1. Detsember“, „Punane Koit“, „Juuni Võit“, Tallinna Rõivastuskombinaat, Tallinna Moeateljee, kus 98 tükitöölisest ei täida norme 61 töolist). Tallinna Rõivastuskombinaadis ei teostatud ühenduses normide revideerimisega vajalikke organisatsioonilis-tehnilisi uuendusi tööviljakuse tõstmiseks. Selle tagajärjel vähenes keskmine töötasu mais 611 rublale 868 rubla vastu aprillis, s. o. enne normide revideerimist. Tulemuseks oli tööliste äravool — lühikese ajaga lahkus käitisest 34 kvalifitseeritud töolist. Ja käitis, mis enne võistles edukalt ENSV Ministrite Nõukogu ja AÜKN punase ränd-

lipu eest, ei täida enam plaani. Normide mittetäitmine vajab igal üksikul juhul põhjalikku analüüsi ametiühingu-organisatsioonide poolt, kusjuures on tarvis kõik jõupingutused suunata selleks, et saavutada normide täitmist kõigi tööliste poolt. Selleks on tarvis kindlustada vastavate organisatsioonilis-tehniliste abinõude teostamine, mahajääjate praktiline abistamine instruktaazi, stahhaanovlike koolide ja individuaalse õppuse teel. Sellega ühenduses tuleb leida kõik võimalused veel ajatööl töötavate tööliste üleviimiseks tükitööle ja progressiivse tükitöötasu laialdasemaks rakendamiseks. Nende ülesannete täitmine on praegu eriti pakiline, kuna iga päeva töötulemused otsustavad, kuidas tuleme toime oma kohustuste täitmisega Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks.

Väga suureks varuks on tööpäeva tihendamine. Elektrienergia tarvitamise graafiku uurimine näitab, et käitistes läheb hommikuti liiga palju aega hoo võtmiseks. Täie koormusega hakkavad tööle „Union“ — 30—90 minutit pärast töö algust, „Punane Ret“ — 20—40 min. ja „Juuni Võit“ — 30—60 min. pärast töö algust. See tuleb muidugi sellest, et töökohad on korraldamata, töökäsud pole korras, pole kohal töömaterjal, instrumendid, ei ole korda seatud tööpingid jne. Töö lõpetamisel langeb töötempo kaua enne töö ametlikku lõppu — „Unionis“ — 90 min., „Punases Retis“ — 40 min. ja „Juuni Võidus“ — 60 min. Kiviõli, Kukuruse jt. allmaa põlevkivikaevandustes töötavad kaevurid 8 tunni asemel 5—6 tundi, kuna ventilatsiooni puudumise või korrast äraoleku tõttu lõhkeainete tarvitamise tagajärjel tekkinud gaasid ei lase 1—2 tunni jooksul töölistel maa all viibida.

Varem toimetatud tööpäeva fotografeerimised näitasid, et ettevõtteis läheb palju aega kaduma ka tööpäeva keskel iga-sugusteks tühjalt õiendamisteks, materjalide ja tööriistade otsimiseks jne. Tööseisakud on paljudes meie ettevõtteis paraku veel liiga suured, kisuvad tagasi meie töösaavutusi ja vähendavad tööliste palka.

Kui tahame saavutada sotsialistlike kohustuste täitmist 7. novembriks, ja seda me tahame kindlasti, siis peame kõige jõuga pidama võitlust tööseisakute vastu, võitlust tööpäeva tihendamise eest. Selleks on tarvis kaasa tõmmata stahhaa-

novlased, insener-tehnilised töötajad, eriti meistrid, samuti materiaal-tehnilise varustusala töötajad, on tarvis need küsimused teravalt üles seada tootmisnõupidamistel.

Suureks takistuseks ennetähtaegsel plaani täitmisel on tööjõu kadumaminek töölt puudumiste tõttu kas omavoliliselt, administratsiooni loal või haiguse tõttu. Esimesel poolaastal läks tööaega kaduma puudumiste tõttu kogu vabariigi tööstustes 10,5%, sealjuures Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumi ettevõtteis 13,2%, Metsatööstuse Ministeeriumi ettevõtteis 12,4%, kusjuures omavoliliselt puudumiste protsendid on vastavalt 2,6 ja 2,3. Kohtla-Järve Õlivabrikus jäi I poolaastal omavoliliselt ja administratsiooni loaga puudunud tööpäevade arvel välja laskmata õli hulk, mis võrdub 10%-le poolaasta plaanist. Eriti on tõusnud töölt puudumiste hulk suvekuudel ja see võib jätkuda ka sügiskuudel, kui me ei tugevda võitlust selle vastu. Nii oli „Voltas“ omavoliliselt töölt puudumise päevi juunis 668, juulis aga juba 1088. Osalt ka selle tagajärjel jäi sel aastal üleliidulises sotsialistlikus võistluses kolm korda preemiaid saanud „Votal“ juulis esmakordselt tootmisplaani täitmata (93,7%). Selline olukord nõuab kategooriliselt meie ametiühingu-organisatsioonidelt võitluse tugevdamist töödistsipliini eest. Iga töödistsipliini rikkumise fakti arutamine osakondade, vahetuste ja brigadide üldkoosolekutel ja vajaduse korral seltsimehelikes tootmiskohtutes, distsipliinirikkujate hukkamõistmine seinalehtedes ja vestlustes, administratiivkaristuste toetamine — need on läbiproovitud abinõud, mille järjekindla rakendamisega aitame oluliselt kaasa sotsialistlike kohustuste täitmisele 7. novembriks.

Äärmisel juhul on tarvis administratsioonil rakendada distsipliinirikkujate vastu töölt vallandamist. Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb töötajale selgeks teha töölt vallandamise tagajärjed: tööstaaži katkemine, 6 kuu jooksul haigusabirahadest, 11 kuu jooksul palgalisest puhkusest ilma jäämine.

Ka ebakorrapärane puhkuste andmine, õieti nende koondamine suve- ja sügiskuudele, lööb segi plaani täitmise graafiku, eriti nüüd Oktoobripäevade eel. Osalt sellest on nähtavasti tingitud ka tootmisplaani täitmise vähenemine juulis.

Ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud valvama selle järele, et puhkuste andmine sünniks kindlaksmääratud graafiku järgi, võrdselt iga kuu. Mingil juhul ei tohi lubada puhkuste kuhjumist teatavaile kuudele.

Puudumised administratsiooni loal moodustavad kogu vabariigis tööajast 1,10%. See on kohutavalt suur arv, mida on tarvis otsustavalt vähendada. Töölisklassi ja kogu rahva huvid nõuavad, et ametiühingu-organisatsioonid ka loaga puudumiste vastu kindlalt välja astuksid ja toetaksid administratsiooni vastavate avalduste äraütlemisel.

Kõige suurem osa kaotatud tööajast langeb haigustele — 40% tööajast. Ametiühingu-organisatsioonide ülesannetest sel alal räägime hiljem.

Kokkuvõttes võime ütelda, et meil on olemas täiesti reaalsed võimalused aastaplaani täitmiseks Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks. Küsimus on, kuidas organiseerida olemasolevate võimaluste täielikku ärakasutamist ehk teiste sõnadega:

missugused on ametiühingu-organisatsioonide ülesanded töötajate sotsialistlike kohustuste täitmisel Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks?

Ametiühingu-organisatsioonid on teinud ära suure töö sotsialistliku võistluse juhtimisel, masside tootmisaktiivsuse tõstmisel. Meil on suur hulk eesrindlikke tööstus-, transport-, ehitusettevõtteid, masina-traktorijaamu ja sovhoose, mille tublid töötulemused on leidnud hindamist üleliidulises ja vabariiklikus sotsialistlikus võistluses. Esimese poolaasta jooksul on ENSV ettevõtted üleliidulises sotsialistlikus võistluses saavutanud preemiaid 58 korral 1 792 000 rbl. suuruses, vabariiklikus sotsialistlikus võistluses aga 91 korral 1 254 000 rbl. suuruses. Korduvalt on premeeritud: Kukruse põlevkivikaevandust, Riiklikku Tehast nr. 9, „Voltat“, Sidevalitsust, Karastusjookide tehast „Talko“, tubakatehaseid „Ahto“ ja „Leek“, ETKVL Tööstuskontorit, Eesti Riiklikku Merelaevandust, Kiviõli Põlevkivikombinaadi ettevõtteid, Ehitustrusti nr. 1, Ehitusvalitsust nr. 1, trükikoda „Kommunist“, Tsemenditehast „Punane Kunda“, tekstiilkäitist „Punane Koit“, põllutöömashinate tehast „Võit“, Tallinna Linna Heakorratrusti, Autotransportbaasi nr. 1 jne.

Selget keelt meie tööliste tootmisaktiivsuse kasvust räägib stahhaanovlaste ja lööktööliste võrdlemisi suur arv: 1. juulil oli stahhaanovlasi 10 938, lööktöölisi 15 923; seega kokku ligi 27 000-line tootmiseesrindlaste armee, kes moodustab küllalt arvuka tööliklassi tuuma võitluses tootmisplaanide ületamise eest. 45 parimat stahhaanovlast täitsid oma aasta-normid viiekordses ulatuses. Sellised viie aasta normide täitjad, nagu kaalutehase „Vega“ lukusepp Erich Paulus, Kopli Masinaehitustehase sepp Jaan Vaarak, Kalinini nim. Veduri-Vaguni remonttehase vormija Ernst Mäesalu, tehase „Volta“ treial Aleksander Paavel, Riikliku Tehase nr. 9 free-sija Robert Piilberg jt. jätkavad viljakalt oma tööd ja tõmbavad oma eeskujuga kaasa üha uusi ja uusi töölisi. Meil on juba 102 töolist, kes on täitnud nelja aasta normid, 250 kolme aasta normi täitjat, 400 kahe aasta normi täitjat. Poole aasta jooksul täitsid aasta normid ümmarguselt 2500 töolist.

Senised saavutused sotsialistlikus võistluses räägivad sellest, et just nimelt sotsialistlik võistlus on õige ja edukas töömeetod võitluses tootmisplaanide ennetähtaegse täitmise eest. Sellepärast ongi tarvis käesoleval pleenumil põhjalikult läbi arutada, kuidas organiseerida sotsialistliku võistluse abil 1947. a. riikliku plaani täitmist Oktoobripühiks.

Sotsialistlik võistlus annab tõhusaid tagajärgi ainult siis, kui ta on tõeline võistlus, kui iga tööline suhtub võistlusesse nii, nagu suhtuvad sellesse sm. Vaarak, Paulus, Mäesalu, Paavel, Piilberg, Kati Proos jt. See tähendab, et iga meie tööline, insener-tehniline töötaja ja teenistuja peab sügavalt mõistma, mis tähendus on tootmisplaanide ennetähtaegsel täitmisel, mis tähendus on riiklikel plaanidel üldse meie elus.

Sellepärast on ametiühingu-organisatsioonide esimeseks ülesandeks sotsialistliku võistluse organiseerimisel hoolitseda selle eest, et iga töötaja oleks teadlik käimasolevate tööde täiendavast suurusest, nende tähtsusest meie maa ja nõukogude rahva elus ning selgelt kujutleks oma kohustusi, oma kohta, oma osa suures üldrahvalikus ettevõttes. Ametiühingu-organisatsioonid peavad laialdaselt propageerima, selgitama viisaastakuplaani, ära näitama, millist osa on etendanud sõjaeelsed viisaastakud Nõukogude Liidu elus. Tarvis on selgitada viisaastaku tähendust kogu

rahvamajanduse edasises tõusus ja töötajate heaolu parandamises. Tarvis on veenda igat töolist selles, kuivõrd oluliselt vajalik on meie maale uue viisaastakuplaani edukas täitmine ja ületamine, milline koht on viisaastakul kommunismi ehitamisel meie maal. On tingimata vajalik, et kogu selgitustöö viisaastakuplaani kohta oleks lahutamatu seotud antud käitise, osakonna, brigaadi ja iga üksiku töötaja konkreetsete ülesannete äranäitamisega viisaastakuplaani raames.

Meie eesrindlikumate käitiste töö edu saladus seisab kõigepealt selles, et seal on need küsimused töötajatele selgeks tehtud, et seal ametiühingu-organisatsioonid koos parteiorganisatsiooniga ja ettevõtte juhatusena panevad suurt rõhku bolševistlikule agitatsioonile töötajate hulgas, oskavad kogu kultuur-massilise töö allutada majanduslike ülesannete täitmisele.

Kopli Masinaehitustehase sepa Jaan Vaaraku hiilgavad töötulemused ei ole juhuslikud ega ainult tehnilised. Sm. Vaarak on saavutanud sellised tulemused sellepärast, et ta on sügavalt teadlik viisaastakuplaani täitmise vajadusest ja oma isiklikest kohustustest selles. On väga iseloomustav, et tal on tekkinud vajadus nii oma töökaaslastele tehases kui ka laiemalt seda selgitada. Sellepärast näeme teda töötamas aktiivse agitaatorina, osa võtmas rajooni ja vabariigi stahhaanovlaste nõupidamistest, avaldamas artikleid ajakirjanduses. Ta võtab osa ka Kaubandustöölise Keskklubi tööst, olgu siis või viiuldajana rahvatantsurühma juures. See on üks näide, kuid selliseid näiteid võiks tuua juba küllalt palju. Siit järeldus: selgitustöö tegijatena, agitaatoritena on tarvis ära kasutada tootmise eesrindlasi, parimaid stahhaanovlasi, kelle sõnad ei lähe lahku tegudest. Ametiühingu-organisatsioonid peavad ka oma organisatsioonilises töös toetuma stahhaanovlastele. Käitiskomiteede, osakonnakomiteede ja komisjonide liikmed, rühmaorganisatorid, kogu ametiühingu aktiiv peab olema oma tubli tööga eeskujuks kogu töötajaskonnale, propageerima aktiivselt viisaastakuplaani täitmist.

Kahjuks tuleb ütelda, et meie ametiühingute poliitiline ja kultuuriline töö väga sagedasti kaugeltki ei vasta neile ülesandele, seisab eemal võitlusest majandusplaanide täitmise eest. Paljudes meie ametiühingu klubides ja punastes

nurkades on viisaastakuplaani selgitamine, sotsialistliku võistluse propageerimine, stahhaanovlaste kogemuste edasiandmine ja tootmistehniline propaganda jäetud hoopis tagaplaanile või koguni unustatud. J. Tomp'i nim. Keskkultuurihoone (dir. K. Zeiger) on kahjuks piiranud oma tegevuse peamiselt kunstilise isetegevuse viljelemisega ja sedagi mitte eriti suure edu ja sihipärasusega. Tallinna Vineeri- ja Mööblivabriku klubi töötajad ei tunne end vastutavana vabriku halva töö eest ega avalda mingit initsiatiivi suulise ja näitliku agitatsiooni korraldamisel vabrikus. Hoopis isoleeritud ümbritsevast kihavast ülesehitustööst on Kohtla-Järve klubi, kus ei leia mingit kajastust meie põlevkivibasseini töö. Klubi direktor sm. Ilves ega ka Keemia- ja Kaevandustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (esimees sm. Keimar) ei ole tõmmanud klubi tööle kaasa stahhaanovlasi. Klubi juhatus ei tööta. Klubi juures asuv väikesearvuline raamatukogu ei leia nimetamisväärsset kasutamist.

AÜKN kultuurosakonnal, ametiühingute vabariiklikel komiteedel ja käitiskomiteedel on tarvis otsustavalt parandada klubide ja punaste nurkade tööd, muuta need viisaastakuplaani propaganda keskusteks, tõmmata kaasa klubide juhatustesse stahhaanovlasi ja insener-tehnilisi töötajaid. Teatavasti peab hiljemalt 1. septembriks, vastavalt AÜKN presiidiumi otsusele, olema valitud kõigis klubides juhatused. Et klubide juhtimist parandada, korraldab AÜKN septembrist alates 3-kuulised ametiühingute kultuuritöölise kursused. Neile kursustele on tarvis saata noori, arenemisvõimelisi inimesi, kel on huvi kultuur-massilise töö vastu.

Kokkuvõttes: meie ametiühingu-organisatsioonid peavad otsustavalt parandama poliitilist ja kultuurilist tööd ning suunama kogu selle töö praegusel ajal 1947. a. plaani ennetähtaegsele täitmisele kaasaaitamiseks. Muidugi mitte ainult klubides ja punastes nurkades, vaid ka ettevõtteis, osakondades, töökodades, ühiselamutes jne.

Ametiühingute kultuur-massilise töö alal töötajaile võiksimine eeskujuks seada ametiühingute sportlasi, kes eriti sel aastal on osanud peagu kõik kehakultuuri ja spordiüritused rakendada aastaplaani ennetähtaegse täitmise propaganda teenistusse. Spordiselts „Kalev“ on koos ametiühingu-organisatsioonidega korraldanud suure hulga teatejookse Tallinna

ja maakonnalinnaadesse loosungi all: „Täidame 1947. a. riikliku plaani 7. novembriks!“ Sama loosungi all on läbi viidud ENSV ametiühingute spartakiaad, purjespordi esivõistlused jne. Paari päeva pärast algab suur Tallinn–Moskva teatejooks, mis on pühendatud NSVL pealinna Moskva 800. a. juubelile. Teatejooks toimub jällegi loosungi all: „Täidame 1947. a. plaani 7. novembriks!“ Kohalikel ametiühingu-organisatsioonidel on tarvis ära kasutada seda sportlaste suurt aktiivsust, neid käitistes veel aktiivsemalt kaasa tõmmata sotsialistlikku võistlusse. On tarvis, et kõik teatejooksudest ja muudest spordiüritustest osavõtjad rakendataks aktivistidena sotsialistliku võistluse organiseerimisel kohtadel. Sportlased moodustavad terve, tugeva ja julge noorte armee, kes võib ja peab etendama tähtsat osa meie majanduslike ülesannete lahendamisel ja noorsoo nõukogulikul kasvatamisel.

Hästikorraldatud selgitus- ja organiseerimistööga peame saavutama kõigi töötajate tegeliku osavõtu sotsialistlikust võistlusest ja võetud sotsialistlike kohustuste tingimatu täitmise kõigi töötajate poolt. Kui iga tööstuse, transpordi ja ehitusettevõtte tööline, insener-tehniline töötaja ja teenistuja omab konkreetse sotsialistliku kohustuse plaani täitmiseks Oktoobripühiks ja selle täidab, siis on riikliku aastaplaani täitmine 7. novembriks kindlustatud. Sellepärast peab olema kogu ametiühingu-organisatsioonide töö suunatud sotsialistliku võistluse õigele organiseerimisele.

Mis on selleks tarvis teha? Igal ametiühingu vabariiklikul komiteel koos ministeeriumiga on tarvis läbi vaadata kõigi oma käitiste plaani täitmise seisukord ülesseatud eesmärgi — täita aastaplaan 7. novembriks — seisukohalt. Selle töö juures selgub nende käitiste nimekiri, kus plaani ennetähtaegne täitmine on hädaohus. Eeskätt neis käitistes on tarvis viivitamata organiseerida tootmismajandusliku aktiivi ja tööliste üldkoosolekud sotsialistliku võistluse käigu läbiarutamiseks eesmärgiga, määrata kindlaks uued tõhusad abinõud sotsialistlike kohustuste õigeaegseks täitmiseks. See tähendab uute tööpäevagraafikute kindlaksmääramist, mis kindlustab käitise aastaplaani täitmise 7. novembriks. See tähendab

teiselt poolt rea abinõude kohest tarvituselevõttu, mis võimaldavad uute tööpäevagraafikute täitmist. Samasugune töö tuleb teha kohe iga! käitiskomiteel koos käitise administratsiooniga eeskätt nende osakondade ja töökodade suhtes, kus on plaani ennetähtaegne täitmine kahtluse all. Sarnastes käitistes aga, nagu Tallinna Tuletikuvabrik, kus ei ole üldse vastu võetud sotsialistlikku kohustust plaani ennetähtaegseks täitmiseks, on tarvis organiseerida seda veel nüüd.

Muidugi pole küllaldane piirduda ainult ettevõtete, osakondade ja töökodadega, vaid me peame aru saama, et sotsialistliku võistluse aluseks on iga üksiku töölise, iga brigaadi sotsialistlik kohustus. Järeldus sellest on, et iga üksiku töölise ja brigaadi sotsialistlike kohustuste kogusumma peab vastama vähemalt ettevõtte töötajate kollektiivi poolt vastuvõetud kohustuste üldsuurusele. Siit järgneb omakorda, et meie ametiühingu-organisatsioonid peavad aitama kõigil tükitöölistel ja brigaadidel vormistada vastavad kohustused.

Seega on ametiühingu-organisatsioonide esimeseks praktiliseks ja väga kiireks ülesandeks saavutada eranditult kõigi töötajate tõmbamist individuaalsesse ja brigaadilisse võistlusse. Kui palju kordi me sellest ka rääkinud ei ole, kui palju me ka vastu võtnud pole vastavaid otsuseid, siiski on fakt, et kaugeltki mitte kõik töötajad ei ole meie ettevõtteis isegi veel praegu seotud konkreetsete sotsialistlike kohustustega. Isegi „Volta“ ja Riiklikus Tehases nr. 9 ei ole individuaalseid kohustusi üle 50% töölistest, „Tarbeklaasis“ ei ole mitte ühtegi individuaalset kohustust, väga halvasti on asi individuaalse sotsialistliku võistlusega Gaasi-põlevkivi Ehitustrustis, Tallinna Lihakombinaadis, Tallinna Keskrajooni Tööstuskombinaadis ja paljudes teistes ettevõtteis. Nüüd, kus meil on ees veel kaks otsustavat kuud enne Oktoobripühi, on tarvis see viga tingimata parandada, aidates eranditult kõigil tükitöölistel ja brigaadidel vormistada sotsialistlikud kohustused, mis kindlustavad käitiste üldiste sotsialistlike kohustuste õigeaegse täitmise.

Järgmine ametiühingu-organisatsioonide ülesanne on sunnata võistlejate initsiatiiv ja loov tootmisaktiivsus sellele, et tingimata täita ja enne

tähtaega täita endale võetud kohustused. See tähendab kõigepealt seda, et meil on tarvis toetada eesrindlike tööliste, stahhaanovlaste püüdeid ja algatusi uute tootmisrekordite püstitamisel ja abistada mahajääjaid eesrindlaste tasemele tõusmisel. Seitsimees Stalin iseloomustab sotsialistlikku võistlust lühidalt:

„Sotsialistlik võistlus räägib: ühed töötavad halvasti, teised hästi, kolmandad paremini, — jõua järele parematele ja saavuta üldist tõusu.“

Normi mittetäitjate suur arv räägib sellest, et väga paljudel juhtudel me ei ole osanud õieti ellu rakendada sotsialistliku võistluse stalinlikku printsiipi. 27 000 stahhaanovlase ja lööktöölise, aga kõigepealt meie viie aasta normi täitjate, meie kutseala parimate töömeetodeis on väga palju säärast, mis, kui seda õieti edasi anda mahajääjaile, kindlasti aitab tõsta viimaseid eesrindlaste tasemele. Kuid kuipalju on meie ametiühingute käitiskomiteed, vabariiklikud komiteed ja ka AÜKN arutanud oma koosolekutel eesrindlaste parimaid töökogemusi ja nende edasiandmise küsimusi? Äärmiselt vähe! Selle tulemus on, et stahhaanovlikud koolid, kui üks edukamaid eesrindlike töökogemuste edasiandmise ja juurutamise viise, on tänini meie ettevõtteis lapsekingades, peagu puuduvad. 1947. a. I kvartalis õppis meil stahhaanovlikes koolides 341 inimest. II kvartalis 736 in. Kas meil siis 11 000 stahhaanovlase hulgas ei leidu inimesi tuhat või paar tuhat, kes võiksid organiseeritult õpetada noori ja mahajääjaid töölisti? Kahtlemata leidub, tarvis on vaid asja organiseerida, kaasa tõmmates meistreid ja teisi insener-tehnilisi töötajaid, kes aitavad nimekail stahhaanovlastel-õpetajail kokku võtta nende kogemused ning anda nad selgelt ja praktiliselt edasi noortele töölistele. Peale selle on tarvis organiseerida stahhaanovlaste vestlusi ja ettekandeid, nende šeflust noorte tööliste üle.

Võitlus viisaastakuplaani ennetähtaegse täitmise eest on sünnitanud nõukogude tööstuses mitmeid uusi massilisi liikumisi, mille eesmärk on mahajääjate tõstmine eesrindlaste tasemele, tervete osakondade muutmine stahhaanovlikeks. Moskva „Pariisi Kommuuni“ nimel. saapavabrikus stahhaanovlase Vassili Matrossovi, Moskva tehase „Kalibr“ vanem-meistri Nikolai Rossiiski ja Uurali Kirovi-nimel.

tehase tehnoloogi Aleksander Ivanovi nimed on saanud kuulsa üle Nõukogude Liidu, nende töömeetodite rakendamine on toonud kaasa sotsialistliku võistluse stalinliku printsiibi: „jõua järele parematele, saavuta üldist tõusu“ elluviimise palju laiemas ulatuses. Ka meil on näiteks „Punases Koidus“ stahhaanovlaste Vainfordi ja Taumi ettepanekul saavutatud tunduvat edu stahhaanovlike töömeetodite laialdase rakendamisega. „Ilmarise“ katelsepaosakonna meister Drumm on saanud sotsialistliku võistluse tõeliseks organisaatoriks oma osakonnas Nikolai Rossiiski eeskujul. Riikliku Tehase nr. 9 peatehnoloog Evald Telgma on Aleksander Ivanovi eeskujul asunud oma tehase kollektiivi sotsialistliku võistluse etteotsa. Kuid need on kahjuks üksikud erandid. Ei Matrossovi, Ivanovi ega Rossiiski algatatud liikumised ei ole laiemat pinda leidnud meie ettevõttele. See on suur süü meie ametiühingu-organisatsioonidel eesotsas AÜKN-ga, kes ei ole populariseerinud uusi liikumisi ega organiseerinud uute töömeetodite rakendamist laiemas ulatuses. See viga on tarvis parandada ja viivitamata. Meie stahhaanovlastele, tehnoloogidele ja meistritele on tarvis tutvustada neid tähelepanuväärseid töömeetodeid, organiseerida vastavate ajaleheartiklite läbitöötamist (näit. „Rahva Hääl“ 19. augustist, „Sovetskaja Estonia“ 1. augustist jne.), korraldada stahhaanovlaste ja insener-tehniliste töötajate nõupidamisi selle kohta, kuidas iga käitise konkreetses olustikus rakendada uusi töömeetodeid.

Suurteks abimeesteks sotsialistlike kohustuste täitmisel on ratsionaliseerijad ja töölisleitajad. Selle aasta jooksul on tehtud 8 ministeeriumi ulatuses 584 ettepanekut, neist on ellu rakendatud 363 ettepanekut ümmarguselt 5 miljoni rublase säästuga. Siiski alahinnatakse veel väga paljudes käitistes ratsionaliseerimist. Näiteks V. Kingisepa nimel. Tselluloosi- ja Paberitööstuse Kombinaadis ei ole administratsiooni ega ametiühingu liinis ühtegi inimest, kes tegeleks selle küsimusega. „Volta“ kuulutati välja ratsionaliseerimise kuu, kuid ei organiseeritud selle läbiviimist. Gaasi-põlevkivi Ehitustrustis on esimese poolaasta jooksul tehtud 8 ettepanekut, ellu viidud 5 ettepanekut 600 000 rbl. aastase kokkuhoiuga, kuid autoreile ei ole mitte kopikatki preemiat välja makstud. „Metallmärgis“ on 1945. aastast

alates sm. Jürgensonile välja maksmata 6000 rbl. preemia tõmbeluku valmistamise ratsionaliseerimise eest. Alles 19. augustil s. a. jõudis see küsimus Metallitöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee presiidiumile! On viimane aeg lõpp teha ratsionaliseerimis- ja töölisleiutamise töö alahindamisele ametiühingu-organisatsioonide poolt.

Ühtlasi on tarvilik, et ametiühingu-organisatsioonid võtaksid oma igapäevase kontrolli alla organisatsioonilis-tehniliste abinõude plaanide täitmise administratsiooni poolt.

Väga halvasti edeneb organisatsioonilis-tehniliste abinõude plaani teostamine Eesti raudteel. Kollektiivlepingus ette nähtud 49 punktist sel alal on täidetud täielikult ainult 8 punkti. Eesrindlike töömeetodite levitamist ja rakendamist teostatakse äärmiselt nõrgalt, rasket tööd nõudvate protsesside mehhaniseerimine ja tehniliste seadmete tarvituselevõtt areneb väga aeglaselt. Tallinna Veduridepoo ei ole loodud tingimusi veduribrigaadide luninliku meetodi ja parima veduri juhi Merilaini meetodi rakendamiseks, puuduvad vedurite käibegraafikud, samuti vagunite ülevaatuse ja remondi graafikud. Selle tagajärjel ei täida Tallinna depoo oma tootmis-ülesandeid, on sotsialistlikus võistluses kogu raudteel viimasel kohal.

Kollektiivlepingutes ettenähtud administratsiooni aruandlus org.-tehniliste abinõude plaani täitmise kohta tööliste üldkoosolekutel igas kvartalis tuleb tingimata teostada ja saavutada organisatsioonilis-tehniliste abinõude täielik rakendamine.

Sotsialistliku võistluse edu on kindlustatud ainult seal, kus ametiühingu-organisatsioonid koos administratsiooniga teostavad alalist kontrolli ja arvestust sotsialistlike kohustuste täitmise kohta. Trükikojas „Kommunist“ (käitiskomitee esimees sm. Jänes) on rakendatud graafikud kogu käitise, osakondade ja üksiktöötajate kohta. Nende abil tehakse iga päev sotsialistliku võistluse käik näitlikuks igale töötajale. Trükikoda täitis 1. augustiks 9 kuu plaani ja on korduvalt premeeritud vabariiklikus sotsialistlikus võistluses. Tartu Kammivabrikus (käitiskomitee esimees sm. Punšun) kontrollitakse samuti osakondade graafikute kaasabil iga päev individuaalsete kohustuste täit-

mist. Tulemus: Kammivabriku kollektiiv täitis ENSV 7. aastapäevaks, 21. juuliks 8 kuu tootmisplaani. Kuid Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrikus (käitiskomitee esimees sm. M. Jefimova) ei võeta sotsialistliku võistluse tulemusi kokku iga päev, vaid ainult kord kuus või isegi harvem, ei omata ülevaadet, millisel määral vabriku stahhaanovlased on täitnud oma aastanorme. Alles viimasel ajal selgitati välja, et vabrikus on 12 töölist, kes olid täitnud 1. juuliks 3 aasta 5 kuu kuni 4 aasta 9 kuu normid. Selgus, et tisler Heinrich Ojasalu on täitnud 1. juuliks 4 a. 4 kuu normi ja täitis juulikuu normi 437%-liselt, stahhaanovlane Hilda Markurk täitis juulikuu normi 316%-liselt. Mõlemad tunnistati neil päevil üleliidulises sotsialistlikus võistluses NSVL Metsatööstuse Ministeeriumi süsteemis II kohale tulnuteks ja said kumbki 1000 rbl. preemia. Loodame, et nüüdsest peale Vineeri- ja Mööblivabriku käitiskomitee loobub sotsialistlikku võistlusse mittevaheselemise poliitikast ja teostab pidevat kontrolli ja arvestust võistluse käigu üle. Küllap see toob kaasa ka vabriku tootmistöö üldise parandamise. Kõigil meie käitiskomiteedel on tarvis teada, et sotsialistliku võistluse käigu pidev kontroll ja saavutuste arvestus on määratu suure tähtsusega, annab võimaluse õigel ajal vahele segada üksikute osakondade ja brigaadide töö parandamiseks. Stahhaanovlaste korraliku arvestuse puhul on käitiskomiteel alati selge ülevaade, kellele toetuda ja kelle kogemuste edasiandmist organiseerida.

Sotsialistliku võistluse käigu tutvustamine ei toimu muidugi mitte ainult graafikute ja näitarvude tahvlite kaudu, vaid selleks on tarvis laialdaselt kasutada seinalehti, välglehti, ajakirjandust, raadiot, vestlusi jne. Väga oluline on meie käitiste ja osakondade seinalehtede rakendamine sotsialistlike kohustuste täitmise käigu valgustamiseks. Tihti peale seinalehed sisaldavad hoopis tühja-tähja, ei kajasta kollektiivi võitlust tootmisplaani ennetähtaegse täitmise eest, ei mobiliseeri mitte kedagi. Kaubandustöölise, Sidetöölise ja mõned teised ametiühingud on korraldanud regulaarselt seinalehtede näitusi ühes seinalehtede toimetajate nõupidamisega. See on andnud positiivseid tulemusi seinalehtede sisu ja vormi parandamisel. Eeskuju väärib järeletegemist kõigi teiste ametiühingute poolt.

Väga olulise koha sotsialistliku võistluse käigu mõjutamisel omavad tootmisnõupidamised kogu käitise ja üksikute osakondade ulatuses. Seal, kus tootmisnõupidamised on hästi organiseeritud ja nende otsused viiakse ellu, areneb sotsialistlike kohustuste täitmine edukalt. Ametiühingu-organisatsioonide ülesanne on tõmmata tootmisnõupidamiste ettevalmistamisele ja läbiviimisele aktiivselt kaasa stahhaanovlasi ja insener-tehnilisi töötajaid ning võtta oma igapäevase kontrolli alla vastuvõetud otsuste ellurakendamine. Tootmisnõupidamistel on ainult siis mõtet, kui neil valitseb sallimatu suhtumine kõigisse tootmistööd pidurdavatesse asjaoludesse ja kui neil arendatakse teravat bolševistlikku kriitikat ja enesekriitikat. See on peamine, mida peab silmas pidama tootmisnõupidamiste korraldamisel.

Meie ametiühingu-organisatsioonid peavad meeles pidama, et tootmisplaanide täitmise otsustavad elavad inimesed. Inimesed, kes annavad oma parima ja näitavad häid tulemusi tootmisplaanide täitmisel, on tarvis ümbritseda lugupidamise ja hoolitsusega. Töö määrab nõukogude ühiskonnas inimese asendi, annab inimesele väärtuse. Sotsialistlikus võistluses on kujunenud välja väga palju eesrindlaste austamise ja soodustamise vorme: autahvlid, aukirjad, auraamatud, rändlipud, preemiad jne. Praegu tehakse üleliidulises ja vabariiklikus ulatuses sotsialistliku võistluse kokkuvõtteid mitte ainult käitiste kohta, vaid ka parimate tööliste, meistrite ja tehnoloogide kohta. Ametiühingute käitis- ja vabariiklikel komiteedel on tarvis need võimalused täielikult ära kasutada. Näide Tallinna Vineeri- ja Mööblivabriku paari parima töölise sattumisest NSVL Metsatööstuse Ministeeriumi autahvlisse ja nende premeerimisest näitab, kuid võrd visalt areneb meil nende võimaluste ära kasutamine. Rida ministeeriume ja ametiühingute vabariiklike komiteid, nagu Ehitus- ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium, Paberitööstuse, Polügraafia ja Autotranspordi Peavalitsused ning vastavad vabariiklikud komiteed, komb. „Estonlanets“, „Estonlantsstroj“ (Keemia- ja Kaevandustööl. AÜVK), Riiklik Kreenholmi Manufaktuur (Tekstiiltööl. AÜVK) ei taha kuidagi esitada oma kandidaate vabariikliku kutsealade sotsialistliku võistluse kokkuvõtete tegemiseks, samuti Vabariiklikule autahvlile. Selle tõttu hili-

nevad ja on mittetäielikud ENSV Ministrite Nõukogu ja Ametiühingute Kesknõukogu otsused kutsealade sotsialistliku võistluse tagajärgede ja vabariikliku autahvi kohta. Selline hoolimatus oma parimate inimeste suhtes tuleb ametiühingu-organisatsioonidel kohe likvideerida. Meil on käitisi, nagu Tallinna Moeateljee, kus tänini ei leita ruumi käitise autahvi jaoks. V. Kingissepa nimelises Tselluloosi- ja Paberitööstuse Kombinaadis on autahvel ikka veel I kvartali andmetega, Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrikus pannakse autahvile parimate tööliste fotosid väga juhuslikult ja paljudes teistes käitistes ei leia rakendamist auruamatud ja aukirjad. Kiviõli Põlevkivikombinaadi stahhaanovlased kaebavad, et neid on unustatud tööstuskaupade ja täiendavate toidufondide jaotamisel, „Voltas“ rakendati veel hiljuti tööliste premeerimisel ebaõiget võrdsustamist. Mõnigi direktor ja käitiskomitee esimees, kui neilt küsida, kes on käitise paremad töölised, pöördub informatsiooni saamiseks plaaniosakonna juhataja poole või laseb endale tuua viimase poole kuu palgalehe.

Seltsimehed! See ei ole õige suhtumine inimestesse, kes otsustavad tootmisplaanide täitmise. Kui tahame oma kohustusi Oktoobripühiks täita, peame seadma korda eesrindlaste austamise ja soodustamise, peame kõigiti ergutama töötajaid paremate töötulemuste saavutamisele. Rida käitiste juhatusi ja ametiühingu-organisatsioone on päris õieti teinud, kui nad on asutanud punased rändlipud osakondadele, kasutanud direktori-fondi eesrindlaste premeerimiseks ja rakendanud üsna laialdaselt progressiivset tükitöötasu. „Ilmarise“, Kopli Masinaehitustehase jt. eeskuju sel alal väärib laialdasemat järeltegemist.

Võitluses tootmisplaanide ennetähtaegse täitmise eest on väga suur, võib ütelda otsustav osa etendada administratsiooni ja käitiskomiteede vahel sõlmitud kollektiivlepingutel. Kollektiivlepingud sisaldavad töötajate kollektiivi ja käitise juhatuse vastastikuseid kohustusi, mille täitmine kindlustab riikliku plaani ennetähtaegse täitmise. On ju kollektiivlepingutes kindlaks määratud kohustused sotsialistliku võistluse organiseerimisel, org-tehniliste abinõude rakendamisel, kaadrite ettevalmistamisel, töötajate töö- ja elutingimuste parandamisel. Juulis ja augusti algul toimunud

kollektiivlepingute täitmise massiline kontroll aga näitas, et lepingu kohustuste täitmine areneb paljudes käitistes lubamata halvasti. Nii ei ole Ehitus- ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi ettevõtteis isegi kollektiivlepingute tekste töötajale kättesaadavaks tehtud; kogu Spetstrusti kohta, mille alla kuulub neli tehast ja kaks montaaživalitsust, leiti pika otsimise peale ainult üks kollektiivlepingu eksemplar. Ilmatsalu ja Vanaaseme tellisetehaste, samuti Ehitustrust nr. 1 käitiskomiteede esimehed ei omanud ühtegi kollektiivlepingu eksemplari. Loomulikult ei saa neis ettevõtteis juttugi olla kollektiivlepingute täitmisest. Spetstrusti (direktor Njakišev, komitee esimees Pärn) I poolaasta plaan on täidetud ainult 75%. Trusti ettevõtteis esinevad administratsiooni süü tõttu pikemaajalised tööseisakud, plaani mittetäitmise tagajärjeks on tööliste raske aineoline olukord: madal tööpaik, sellegi väikese palga kuni kahekuulise viivitusega väljamaksmine, töölistel ei ole varustatud korteriga, olemasolevates ühiselamutes ei ole vajalikku inventari ega voodipesu, valitseb antisanitaarne olukord, ei ole organiseeritud ühistoitlustamist. Ehitustrusti nr. 3 (direktor Koziievski, komitee esimees Rammo) üksikutel ehitusobjektidel ei anta töölistele töökäske välja enne töö algust, töö hindad väljaantud töökäskudel parandatakse hiljem administratsiooni poolt, töötasu ei maksta täies ulatuses välja, tööseisakute eest ei maksta. Vabrikukooli lõpetajaisse suhtutakse ükskõikselt, neile ei anta tööd eriala järele, neid ei varustata eririietusega jne. Ehitus- ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi ja Balti-Sõjamere Ehitusvalitsuse (end. direktor Feldman, komitee esimees Tihonov) ettevõtete tööliste elutingimused on äärmiselt halvad. Enamik töölisi elab barakkides, mis asuvad antisanitaarses olukorras, ühiselamud on ülekuhjatud lutikapesad, ei oma veevärki ega kanalisatsiooni. Perekonnad ja vallalised elavad ühes toas. Vanaaseme tellisetehases elab neli perekonda maikuust saadik garaaži ruumides, mis ei ole eluruumideks kohased. Sama tehase tööliste Dobretsovi 6-liikmeline perekond, neist 4 töötajat, elab saunas, kust tuleb igal laupäeval välja kolida. Tööliste tellisetehases elab 30 inimest garaaži ruumides, kus puudub kõige hädavajalikum inventar. Balti-Sõjamere Ehitusvalitsuse ühiselamutes puudub vesi ja valgustus. Ilmatsalu, Vanaaseme ja Jürna nimelistes

tellisete hastes viivitatakse töötasu väljamaksmisega 1,5—2 kuud.

Töökaitse olukorra parandamiseks pole tehtud nimetamisväärset, kuigi esineb rohkesti õnnetusjuhtumeid.

Politiilist ja kultuurilist tööd teevad Ehitus- ja Ehitusmaterjalide Tööstuse ettevõtete käitiskomiteed äärmiselt nõrgalt. Vestlusi osakondades ja ühiselamutes ei organiseerita. Ilmatsalus, Vanaasemel, Ehitustrust nr. 3-s, Spetstrustis jm. ei ole isegi ajalehti töölistele kättesaadavaks tehtud. Kollektiivlepingute sõlmimisel kohustusid Balti-Sõjamere Ehitusvalitsuse ja Ehitustrust nr. 1-e administratsioonid ehitama ja sisustama klubid. Ehitustrust nr. 1 ei ole üldse asunudki klubi ehitamisele, Balti-Sõjamere Ehitusvalitsuse klubi on kõlbmatu seisukorras.

Kõige selle tagajärjel on meie ehitustel ja ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtteleis tööjõu voolavus määratu suur. Tulemus: ehitus- ja tootmisplaanide täielik läbikukkumine. Sellest järeldub, miks meil elamute ehitamise plaani süsteematiselt ei täideta.

Selline metsik olukord ehitustel ja ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtteleis sai võimalikuks Ministeeriumi (sm. Suhharov), Ehitusvalitsuse juhatus (sm. Feldmann) ja Ehitustöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee (sm. Koort) lubamatu suhtumise tõttu kollektiivlepingute täitmisel. On väga iseloomustav, et seniajani ei ole isegi ühegi ettevõtte juhatajat võetud vastutusele kollektiivlepingu mittetäitmise eest.

Kollektiivlepingute täitmise kontrolli tulemused ehitustel ja ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtteleis peavad hoiatama ka teisi tööstus- ja transpordialade juhte ja ametiühinguorganisatsioone. Ei või lubada täit seadusjõudu omavate kollektiivlepingute ignoreerimist ei majandusmeeste ega ametiühinguorganisatsioonide poolt. Kollektiivlepingute kontrolli tuleb tõhusamaks muuta, nii et ükski lepingu rikkumise fakt ei jääks tähele panemata ja läbi arutamata käitiskomitee ja vajaduse korral ka tööliste üldkoosoleku poolt. Ametiühingute vabariiklikud komiteed peavad koos ministeeriumidega kutsuma korrale lepingu mittetäitjaid, kuritahtlikke lepingurikkujaid aga võtma kohtulikule vastutusele.

Ühenduses kollektiivlepingute täitmise küsimustega tuleb eriti rõhutada, et tööta ja te töö- ja elutingimuste

parandamine, nende aineliste ja kultuuriliste vajaduste rahuldamine etendab väga tähtsat osa tootmisplaanide ennetähtaegsel täitmisel. Meile kõigile on arusaadav, et sõjajärgses olukorras hiiglaslike majanduslike ülesannete lahendamine nõuab töötajailt mõningaid ohvreid üldise hüvangu huvides. Selleks, et täita kiiremini plaan ja sellega ühtlasi tõsta elutaset, tuleb nõukogude inimestel ületada mõningaid raskusi. Kuid need raskused on ajutised ega ole võrreldavad nende määratu suurte kitsenduste ja raskustega, mida elavad üle kapitalistlike maade töötajad.

Sotsialistliku võistluse käigus peavad ametiühingud selgitama meie töötajale, et rahvamajanduse kiire taastamine, riiklike plaanide ennetähtaegne täitmine, Nõukogude riigi võimsuse edasine tugevdamine on ainuvõimalik tee, mis viib meie maa töötajate ainelise ja kultuurilise olukorra järjekindlale ja põhilisele parandamisele.

Seda enam on kohustatud ametiühingu-organisatsioonid organiseerima kõigi olemasolevate võimaluste täielikku ära kasutamist töötajate ainelise ja kultuurilise olukorra parandamiseks. Ametiühingute tähtsaimaks ülesandeks on kõige laiemate masside mobiliseerimine olemasolevate raskuste ületamisele, nende vähendamisele miinimumini. Selleks on tarvis laialdaselt arendada kohalikku algatust, mobiliseerida töötajaid endid täiendavate toiduainevarude otsimisele ja massikaupade tootmise suurendamisele, väljalastava toodangu kvaliteedi tõstmisele. Selleks on tarvis võtta süstemaatilise kontrolli alla sööklate, kaupluste ja saunade töö, arendada kollektiivset ja individuaalset aiapidamist ja loomakasvatust. Selleks on tarvis parandada ametiühingute tööd töökaitse ja sotsiaalkindlustuse alal. Eriti olulise koha oma tootmisplaanide täitmise seisukohalt omab elamute taastamine ja ehitamine, millest meil ühenduses meie ehitusorganisatsioonides valitseva olukorraga oli juba juttu.

Lubage mul lühidalt peatuda mõningail töötajate ainelise ja kultuurilise teenindamise parandamise küsimustel.

Nagu eelpool juba märkisime, läheb meil suur hulk tööaega kaduma haiguste tõttu. Tõsi küll, võrreldes 1946. aasta esimese poolega on selle aasta esimesel poolel haiguspäevade arv tunduvalt vähenenud. 1946. a. I poolaastal läks iga 100 töötaja kohta kaduma 347,6 tööpäeva, 1947. a. I pool-

aastal 296,2 tööpäeva, seega kokkuhoid 51,3 tööpäeva. Siiski on haiguspäevade arv veel ebanormaalselt suur ja iga 100 töötaja kohta üle lubatud limiidi (5 tööpäeva).

Kui enamik ametiühinguid on saavutanud lubatud limiidiga võrreldes silmapaistva kokkuhoiu haiguspäevades (toiduainetet. 15 058 hp., kommunaalt. 7159 hp., tekstiiltööl. 2238 hp.), siis samal ajal mõned ametiühingud on lasknud haiguspäevadel kaugelt ületada lubatud limiidi (raudt. 12 516 hp., keemia- ja kaevandust. 13 464 hp. ja riigit. 12 516 hp.). Selline olukord sunnib kõige tõsisemat tähelepanu pöörama töötajate tervishoidliku teenindamise ja töökaitse olukorra parandamisele, samuti ametiühingute sotsiaalkindlustuse ja töökaitse töö paremale korraldamisele.

Eriti tõsine olukord on meie põlevkivitööstuses. ÜAÜKN Leningradi Töökaitse Teadusliku Uurimise Instituudi poolt Kohtla-Järve, Kiviõli ja Kohtla Õlivabrikutes teostatud uurimised näitavad, et nimetatud tööstuste tööruumide õhus leidub mitmeid mürgiseid gaase ja aure (süsinik-oksüüdi, vääveldioksüüdi, bensiiniaure jne.) kaugelt suuremates kontsentratsioonides, kui on lubatud. Vaatamata sellele ei ole aga vastavate käitiste administratsioonid seni peagu mitte midagi teinud ruumide ventileerimise parandamiseks, kuigi seda on töö- ja sanitaarinspektsiooni poolt korduvalt nõutud. Eriti puudulik on põlevkivikaevanduste (Kiviõli, Kukruse) ventileerimine. Puudulike ventilatsiooniseadmete tõttu lei lahku lõhkeaine plahvatusgaasid strekkidest enne 1—2 tundi, mil line asjaolu on kujunenud peale tervistkahjustavuse koguni otseseks töötakistuseks. Kiviõli kaevandustes on kaevurid sunnitud puuduliku ventilatsiooni tõttu tööd strekkides aegajalt katkestama, et minna värske õhu piirkonda õhku sisse hingama.

Ka ohutustehniline olukord on meie põlevkivitööstustes, eriti kaevandustes äärmiselt halb. Väga palju esineb kaevandustes ohutustehnika eeskirjade rikkumisi lõhketööde teostamisel, tugistamisel, allmaa transpordi ja elektriseadmete juures. Tulemuseks on äärmiselt kõrge tööõnnetuste sageduse koefitsient ja surmajuhtumite esinemine. Kõik see mõjub kahtlemata halvavalt tootmisplaanide täitmisele.

Kõige halvem on asi sellepoolest, et põlevkivitööstuste administratsioonide hoolimatuse ja Keemia- ja Kaevandustöö-

liste ametiühingu nõrkuse tõttu teostatakse just põlevkivitööstustes töökaitse abinõude plaani kõige halvemini. Töökaitseolukorra parandamiseks 1947. a. ettenähtud summadest on siin ära kasutatud I poolaasta jooksul ainult 18,6%, sellest Kiviõlis 23,2%, Kohtlas 3,7%, Gaasi-põlevkivi Ehitustrustis (dir. sm. Petrov) 4,4%. „Eesti Põlevkivi“ Kaevandustes ei ole I poolaasta jooksul mitte kopikatki kulutatud selleks otstarbeks. Ei saa ütelda, et Keemia- ja Kaevandustööliste ametiühingu tööinspektor sm. Eriks ei oleks üles näidanud võrdlemisi suurt aktiivsust võitluses töökaitse eeskirjade rikkujatega. Kui 1947. a. I poolaastal on tööinspektorite poolt üldse trahvitud majandusmehi 185 juhul, siis sellest langeb tema arvele 64 juhtu ehk 35%. Materjale tööõnnetuste ja teiste töökaitsealaliste seaduste rikkumise eest on samal ajal prokuratuurile üle antud 27 juhul, sellest Keemia- ja Kaevandustööliste ametiühingu liinis 12 juhul. Lohakilejätud töökaitseolukorra pärast on terve rida käitiste direktoreid ja peainsenere AÜKN ettepanekul ilma jätud sotsialistliku võistluse preemiast, sealhulgas ka Kiviõli Põlevkivikombinaadi direktor sm. Udras. Kuid kahjuks peab tunnistama, et need abinõud ei ole just korrale kutsuda suutnud põlevkivitööstuste juhte. ENSV AÜKN presiidiumi otsusega esitati lõpuks vastavad materjalid vabariikliku alluvusega põlevkivitööstuse töökaitseolukorra kohta ENSV Ministrite Nõukogule ja üleliidulise alluvusega põlevkivitööstuste kohta ÜAÜKN-le palvega, sundida majandusmehi täitma oma kohustust töökaitse alal.

Väga ükskõikselt ja hoolimatult suhtub töökaitseolukorra parandamisse ka Eesti Raudteevalitsus (sm. Roslak), kus on I poolaasta jooksul täidetud töökaitse abinõude plaani ainult 18,2%.

Oktoobrielses sotsialistlikus võistluses tuleb meie ametiühingu-organisatsioonidel saavutada ka töökaitseolukorra otsustavat parandamist. Sellega kindlustame tootmisplaanide parema täitmise.

Tootmise huvid nõuavad samuti töötajate arstiabi parandamist, eriti käitiste medpunktide töö paremat korraldamist. Ametiühingu-organisatsioonid peavad õieti ära kasutama suurepärased võimalused töötajate tervise parandamiseks ja kosutamiseks ametiühingute sanna-

tooriumides ja puhkekodudes, saates sinna eeskätt stahhaanovlasi, isamaasõja invaliide, insener-tehnilisi töötajaid. Võimalused sel alal on tunduvalt suurenenud. Kui 1946. a. I poolaastal viibis sanatooriumides ja puhkekodudes 1601 ENSV töötajat, siis selle aasta I poolel oli neid juba 2291. Peab siiski märkima, et meil esineb ikka veel häbistavaid fakte, et mõned ametiühingud jätavad sanatooriumide ja puhkekodude pääsmed kasutamata. Nii jättis Metsa-, Paberi- ja Puidutöölise Ametiühing (tolleaegne esimees Kuuse, sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja Saar) I poolaastal kasutamata 30 pääset, sellest 8 pääset lõuna sanatooriumidesse. See sündis samal ajal, kui hulk hädasti ravivajavaid töötajaid pidi ilma jääma sanatoorsest ravist pääsmete puudusel.

Väga visalt edeneb lasteaedade ja sõimede juurdekasv käitiste juures. 1947. a. jooksul on asutatud üks lasteaed 40 kohaga Ulila Energiarajoonis ja laiendatud Tallinna Meretehase lasteaeda 20-lt kohalt 43 kohani. Üldiseks puuduseks käitiste lasteaedadel on ruumide kitsikus ja sisustuse puudulikkus. Tallinna Vineeri- ja Mööblivabriku lasteaias paigutatakse ühte voodisse kaks last korraga magama, vähe on toidu- ja kööginõusid. Toiduainetega on see lasteaed hästi varustatud, kuid puudus on värskest aedviljast ja marjadest, millega varustamine ei tohiks tekitada raskusi suvisel ajal.

Lasteasutuste ellukutsumine ja nende eest hoolitsemine on eriti vajalik ülesanne, kuna sellega luuakse avaramaid võimalusi naistööjõu laialdasemaks kasutamiseks meie rahvamajanduses.

Tahaksin siin veel tähelepanu juhtida ametiühingute käsutuses olevate sotsiaalkindlustuse summade õigele kasutamisele. 1946. a. I poolel kulutati ametiühingute poolt töötajate teenindamiseks sotsiaalkindlustuse summasid ümmarguselt 12,5 miljonit rubla, 1947. a. samal ajavahemikul aga juba ligemale 20 miljonit rubla, seega 7 miljoni rubla võrra rohkem kui eelmisel aastal. Need summad on küllalt suured, nende õige kasutamine võib palju kaasa aidata tootmisplaanide täitmisele. Sellepärast peavad ametiühingu-organisatsioonid neid summasid suunama töötajate tervise parandamiseks ja haigestumiste vältimiseks.

Iga rubla välja andmine peab olema põhjendatud otstarbekohasuse ja seaduslikkuse seisukohalt. Igasugune summade, samuti sanatooriumide ja puhkekodude pääsmete välja andmine võib sündida ainult ametiühingu-organite otsusel, mitte aga ühe isiku äranägemisel. Ei saa lubada selliseid asju, et näit. Tervishoiutööliste ametiühingu vabariikliku komitee esimees sm. Fedin jagas sanatooriumi pääsmeid isiklikult, ilma presiidiumi otsuseta.

Ametiühingu-organisatsioonide tähelepanu tuleb praegu pöörata ettevõtete, tööliselamute, ühiselamute, klubide, lasteasutuste talveks ettevalmistamisele. Möödunud aastast on meil küllalt näiteid, kus selle tähtsa küsimuse alahindamine majandusmeeste ja ametiühingu-organisatsioonide poolt kutsus esile tõsiseid häireid tootmisprotsessis ja tõi kaasa rohkesti töölt puudumisi haiguse jm. põhjusel. Sellepärast on praegu viimane aeg teostada tööstusruumide ettevalmistamist talveks, vajalike seesmistest kõrvalruumide (käimlad, pesuruumid jne.) ehitamist ja kordaseadmist, elamute, ühiselamute, klubide, lasteasutuste remonti jne. Käitiskomiteed peavad oma koosolekul läbi arutama ettevõtte, ühiskondlike asutuste ja töötajate küttega varustamise küsimuse ja koos administratsiooniga saavutama olukorra, et me võiksime kõikjal ettevalmistatult talvele vastu minna ning sügis- ja talvekuudel viljakalt töötada. Eriti tähtis ülesanne küttega varustamisel lasub Keemia- ja Kaevandustööliste ning Kommunaaltööliste ametiühingutel, kes peavad kindlustama eeskätt turbatööde eduka lõpetamise. Ka Metsa-, Paberi- ja Puidutööliste ametiühing peab valmis olema metsalõikuse ja veotööde hooajaks, millega osaliselt otsustatakse ka kütte küsimus, aga veel suuremal määral ehitusmaterjalide küsimus. Kõik ametiühingu-organisatsioonid peavad õhutama ja organiseerima töötajate initsiatiivi küttega isevarustamisel ja abistama neid kütte transportimisel. Raudteelaste ja Autotranspordi ametiühingutel lasub vastutus selle eest, et tööstusettevõtete ja linnade jaoks määratud kütteinete transport läheks ladusalt ja kiirelt.

Määratu suure tähtsusega ülesanded lasuvad ametiühingu-organisatsioonidel sügistööde teostamisel põllumajanduses. Pärast möödunud aastasi ebaõnnestumisi põllumajanduse alal on tänavuse hea saagi õigeaegne ja

kadudeta koristamine ja riiklike müügikohustuste kiire täitmine seda olulisem.

Kõigepealt peab praegu Maatööliste Ametiühingu kogu tähelepanu olema pööratud viljakoristamise, -peksu, -varumise, sügiskülvi ja -künni kiirele teostamisele. Riiklikud majapidamised, sovhoosid peavad siin sammuma esirinnas ja andma eeskuju talunikele. Masina-traktori jaamad ja hobumasinriistade laenutuspunktid peavad osutama tõhusat abi talurahvale sügiseste põllutööde läbiviimisel ja aitama organiseerida kiiret riiginormide ja naturaaltasude õiendamist. Maatööliste ametiühingu-organisatsioonid on kohustatud selleks vastutusrikkaks tööks mobiliseerima kõik traktoristid, sovhoosi töölised jne. AÜKN presiidiumi otsusel korraldatud MTJ-de sügistöödeks valmisoleku kontroll näitas, et siin esineb väga tõsiseid puudusi. Näiteks Jõhvi MTJ täitis kevadtööde plaani 87%, kesatööde plaani 64%. 6 viljapeksumasina-st teostati remont 3 masinal, kuid üsna puudulikult. Viljapeksutööde graafikud seisavad dir. Solovjovi taskus, nad pole viidud traktoristideni. Ei teostata pidevat kontrolli viljapeksu ja talunikelt laekuvate naturaaltasude üle. Uue remonttöökoja ehitustöödega, mis pidi valmima 1. oktoobriks, on vaevalt alustatud.

Selline olukord on saanud võimalikuks sellepärast, et ametiühingu komitee seisab eemal tootmisküsimustest. Sotsialistlik võistlus on organiseeritud puudulikult, üksikute traktoristide poolt võetud sotsialistlike kohustuste täitmist ei kontrollita, eesrindlasi ei tõsteta esile, nende kogemuste edasiandmine ei ole organiseeritud. Tagajärg on see, et osa traktoriste ei täida päevaülesandeid. Töödistsipliin on äärmiselt madal. On esinenud juhtumeid, kus MTJ töötajad käivad talunike juures töö MTJ töö ajal. Palgavõlgnevus oli ajuti kuni 2 kuud. Traktoristide liikuvus on äärmiselt suur. Seda põhjustab halb hoolitsemine töötajate olukorra eest. MTJ-l puudub punane nurk, poliitiline ja kultuuriline töö on äärmiselt madalal tasemel ega ole seotud tootmisülesannete täitmisega. Maatööliste Ametiühingu Vabariiklik Komitee, eriti aga ametiühingu Virumaa komitee peab kõige kiiremas korras võtma tarvitusele abinõud Jõhvi MTJ päästmiseks laostunud olukorrast.

Nõrgalt töötab Maatööliste Ametiühing varumisaparaadis.

Ametiühingu töö NSVL Varumisministeeriumi ENSV voliniku keskasutuses oli siiani jäetud täiesti lohakile. Ametiühingu Kohalik Komitee ei töötanud, isegi liikmemaksud olid pikema aja eest sisse kandmata. Töödistsipliin jätab palju soovida. Poliitiline ja kultuuriline töö peagu puudub. On täiesti lubamatu, et Maatöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee sellise tähtsa keskasutuse jätab saatuse hooleks. See viga on tarvis kiiresti parandada.

Maatöölise Ametiühingu maakonna- ja vallakomiteed peavad nüüd kogu oma jõu koondama põllumajandussaaduste varumistöö kiirele läbiviimisele, nii et ka sel alal saaks riiklik plaan tingimata täidetud enne Suure Oktoobri-revolutsiooni 30. aastapäeva.

Arvestades põllumajanduse sügistööde ja viljavarumise erakordset majanduslikku tähtsust, peavad ka kõik teised ametiühingud osutama tõsist kaasabi põllumajandusele. Kõigepealt on tarvis hoolitseda selle eest, et kõik abimajandid tuleksid eeskujulikult toime oma sügiseste töödega ja õiendaksid kohustused riigi vastu ilma ühegi viivitusega. Ametiühingu-organisatsioonid peavad organiseerima abimajandites tootmis-massilist ja poliitilist tööd ning samal ajal võtma kindla kontrolli alla abimajandite saaduste alalhoidu ja jaotuse vastavalt kollektiivlepingutes ettenähtud jaotusplaanile ja korrale. Sugugi mitte väikese tähtsusega ei ole töötajate aiamaade valve ja koristustööde organiseerimine ning aiasaaduste säilitamise küsimuste lahendamine. Meil on tänavu aiapidajaid üle 130 000, kes omavad aiamaad kokku 8250 ha, s. o. tunduvalt rohkem kui eelmisel aastal. Varemaste aastate kogemuste alusel võib ütelda, et aiamaadelt saab meie töötajaskond tänavu 125 tuhandesse tonnisse ulatuvat toidulisa. On tarvis tööd aiamaadel nii korraldada, et see toidulisa saadaks täielikult kätte. Samuti on tarvis abistada töölisi-loomapidajaid talvise loomasööda hankimisel.

Kuid ametiühingute ülesanne põllumajanduse alal ei seisa sugugi mitte ainult selles, et tegelda ainult käitiste abimajanditega ja töötajate aiamaadega. Ametiühingud peavad organiseerima tööliklassi abi talurahvale otsustavate sügistööde perioodil. Talurahva abistamine peab sündima kõigepealt šefluse teostamise teel valdade üle

selleks kindlaksmääratud käitiste poolt. Koristus- ja varumistööde perioodil tuleb käitiste kollektiividel alaliselt valdades hoida šeflusbrigaadid, kes abistavad talurahvast ja kohalikke organisatsioone poliitilises ning organisatsioonilises töös, kuid ühtlasi osutavad abi ka viljapeksumasinade, kuivatite jne. remontimisel. See on auväärne, suure riikliku ja poliitilise tähtsusega ülesanne, mida ei või mingil juhul täitmata jätta. On tarvis, et ametiühingute vabariiklikud ja käitiskomiteed septembri- ja oktoobrikuu jooksul mitmel korral arutaksid šeflusaluste valdade töö tulemusi, ära kuulates šeflusbrigaadide juhte ja andmeid hankides töö kohta vastavates valdades maakondade ja valdade täitevkomiteede ja parteiorganisatsioonide kaudu. Kõik ametiühingu-organisatsioonide juhid peavad teadma, et nad on põllumajanduslike tööde ja põllumajandussaaduste varumisplaani Oktoobripühiks täitmise eest kaasvastutajad. Seda nõuavad meilt riiklikud ja rahvamajanduse arendamise huvid, seda nõuab meilt bolševistlik partei.

*

Seltsimehed! Nagu näete, on meie ametiühingu-organisatsioonide ees riiklike plaanide ennetähtaegsel täitmisel Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks niihästi tööstuse, transpordi, ehituse (kui ka põllumajanduse alal määratu vastutusrikkad ja suured ülesanded. Nende ülesannete täitmisest oleneb meie nõukogude riigi jõud ja võimsuse kasv, meie rahva ainelise ja kultuurilise elutaseme tõus. Sellepärast ei ütle ükski ametiühingu töötaja, aktivist ega ka lihtliige nende ülesannete täitmisest ära, vaid loeb oma auasjaks, nõukogude kodaniku kohuseks temale langevate kohustuste eeskujuliku täitmise, teades, et ta teenib sellega nõukogude kodumaa ja rahva huve.

Meie ees seisvate tähtsate ülesannete täitmise kindlustab ametiühingute organisatsioonilise töö parandamine kõigis lülides. Töö raskuspunkt langeb kahtlemata kohalikele ametiühingu-organisatsioonidele. Sellepärast on tarvis, et meie käitiskomiteed, osakonnakomiteed, rühmaorganisaatorid ja kogu ametiühingu aktiiv mitmesuguste komisjonide liikmete, ühiskondlike kontrolöride ja

ühiskondlike tööinspektorite näol oleks teadlik oma ülesannete suurusest ja tähtsusest, omaks teadmisi ja oskusi oma ülesannete täitmiseks. See tähendab, et juhtivad ametiühingu-organid peavad suurt tööd tegema ametiühingu aktiivi poliitiliseks kasvatamiseks ja õpetamiseks praktilises töös. Meil on tarvis parandada ametiühingute masskaadrite väljaõpet, korraldada neile loenguid, ettekandeid, seminare ja instruktaaze poliitilistel ja ametiühingutöö praktilistel teemadel. Tarvis on ühtlasi õieti paigutada ja rakendada meie suurearvuline, üle 50 000-liikmeline aktiiv, nii et õige mees või naine oleks õigel kohal.

Ametiühingute juhtivalt töötajailt, AÜKN vabariiklike ja maakonnakomiteede töötajailt nõutakse, et nad kohapeal kannatlikult õpetaksid ja juhataksid ametiühingu aktiivi, õpiksid tundma töötajate rõõme ja muresid, elaksid kaasa meie töötajate kollektiivide edudele ja ebaedudele, innustaksid ja aitaksid organiseerida üha uusi tootmisvõite.

Kahtlemata peame tunnistama, et me seni oleme teinud seda puudulikult, et meie töös just ametiühingu aktiivi ja masside hulgas on palju puudusi ja vigu. Kui me tahame neid puudusi ja vigu kõrvaldada, peame senisest palju tõsisemalt töötama enda poliitilise kasvatamise ja harimise kallal. Ametiühingute juhtiv töötaja peab oskama igas olukorras poliitiliselt õieti orienteeruda. Selleks ei jätku praktiliste töövõtete tundmisest, mis muidugi on väga vajalik, vaid peab põhjalikult tundma õppima marksismi-leninismi teooriat, bolševistliku partei võitluskogemusi, nõukogude ametiühingute liikumise ajalugu. Senine töö sel alal meie ametiühingute juhtivate töötajate hulgas on ilmselt puudulik. AÜKN presiidiumi ees on kiire ülesanne välja töötada koordinaalsed abinõud meie ametiühingu töötajate õppetöö parandamiseks. Eriti vastutav osa ses töös langeb ametiühingu-kabinetile.

Kogu ametiühinguline töö, ametiühingute võitlus tootmisplaanide täitmise eest peab kulgema nõukogude rahva avangardi — bolševistliku partei juhtimisel. Bolševike partei juhtimisest on ammutanud nõukogude ametiühingud oma jõu, parteilisel juhtimisel on meie ametiühingud kasvanud võimsaks massiorganisatsiooniks. Seesama parteiline juhtimine tagab meie ametiühinguile ka nende

suurte ja auväärsete ülesannete täitmise. Ametiühingute parteiline juhtimine tähendab kõigepealt seda, et meie ametiühingu-organisatsioonid alt kuni üles juhinduvad parteilistest direktiividest ja on kogu oma töös parteiorganisatsioonide truud abilised. Sellega on meie ametiühingud kommunismi kooliks, ülekanderihmadeks parteilt massidele, nagu on kindlaks määranud ametiühingute koha nõukogude ühiskonnas nõukogude rahva suured juhid Lenin ja Stalin.

Lubage avaldada kindlat veendumust, et meie ametiühingud täidavad auga need suured ülesanded, mis bolševistliku partei ja seltsimees Stalini poolt pannakse neile meie töötajate organiseerimisel viisaastaku teise aasta plaani täitmisele Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks.

Elagu meie võitude innustaja ja organisaator — Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei!

Elagu meie suur Stalin!

AMETIÜHINGU-ORGANISATSIOONIDE TÖÖST SOTSIALISTLIKE KOHUSTUSTE TÄITMISEL SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 30. AASTAPÄEVAKS

*Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu V pleenumi määrus
28. ja 29. augustil*

Pleenum märgib, et sotsialistlik võistlus stalinliku viisaastaku teise aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks on kujunenud tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate massiliseks patriootlikuks liikumiseks.

Oktoobrieelse sotsialistliku võistluse käigus rida ametiühingute vabariiklikke komiteid ja paljud käitiskomiteed parandasid oma tööd sotsialistliku võistluse juhtimisel. Stahhaanovlaste arv kasvas 1947. a. I poolaasta jooksul 1737 inimese võrra, lõõktööliste arv kasvas 1228 inimese võrra. Paljudes käitistes (trükkikoda „Kommunist“, Tartu Kammi-vabrik jt.) on rahuldavalt korraldatud sotsialistliku võistluse käigu näitlikkus ja võistluse eesrindlaste austamine ning hüvitamine, osutatakse suurt tähelepanu tootmisnõupidamiste korraldamisele, töö ja töötasu küsimustele, ratsionaliseerimis-ettepanekute kogumisele ja töödistsipliini tugevdamisele.

Mitmete ettevõtete (Harjumaa metsatööstuskeskuse, tehase „Võrutööstused“, Tallinna tehase „Talko“, Pärnu mootoritehase „Proletaarlane“, Pärnu kalakombinaadi, Tallinna veini- ja mahlatööstuse) töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad täitsid aastaplaani ennetähtaegselt. Rida ettevõtteid on täitnud enne tähtaega 9, 10 ja 11 kuu tootmisplaani.

Tööstuse ja transpordi sotsialistliku võistluse eesrindlased: Erich Paulus — tehase „Vega“ lukusepp, Jaan Vaarak — Kopli Masinaehitustehase sepp, Maria Tooman — tehase „Punane Ret“ treial, Ernst Mäesalu — Kalinini-nim. Veduri-Vaguni Remonttehase vormija, Aleksander Paavel — tehase „Volta“ treial, Robert Piilberg — Riikliku Tehase nr. 9 free-sija ja teised, kokku 45 töolist, täitsid oma viie aasta töönor-

mid, üle 100 töölise on täitnud 4 aasta normid, paljud tööli-
sed täitsid 3 ja 2 aasta normid.

1947. a. I ja II kvartali jooksul on 107 tööstuse, trans-
pordi ja ehitustööde eesrindlasele omistatud vabariigi kutse-
ala tublima aunimetus, 36 eesrindlase fotod on paigutatud
Vabariikliku Kutsealade Sotsialistliku Võistluse võitjate Au-
galeriisse J. Tompi nim. Keskkultuurihoonesse.

Kuid pleenum märgib, et 1947. a. I poolaasta plaan töös-
tustoodangu alal täideti ainult 105%, juulikuu plaan
104,7%. See töötempo ei kindlusta aastaplaani täitmist
1947. a. 7. novembriks.

Paljud ettevõtted (Kiviõli ja Kohtla Põlevkivikombinaadid,
kaevandus „Küttejõud“, Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrik,
Tallinna Tuletikuvabrik, tekstiilkäitis „1. Detsember“ jt.) ei
ole täitnud oma sotsialistlikke kohustusi ja jäid riigile
võlgu. Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumi ette-
võtted on täitnud esimese poolaasta plaani üldtoodangu
osas ainult 98% ulatuses, põlevkivitoodangu osas 92% ula-
tuses, 1947. a. juulikuu plaan on täidetud 93,3%. Puidutöös-
tus on täitnud 1947. a. kuue kuu plaani 80% ulatuses ja
juulikuu plaani 75,8% ulatuses. Kohaliku Tööstuse Minis-
teeriumi 79 ettevõttest ei täitnud plaani 18, Ehituse- ja Ehi-
tusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi 27 ettevõttest ei täit-
nud plaani 17, punaste telliste toodangu plaan on täidetud
ainult 55% jne.

Sotsialistlike kohustuste mittetäitmise üheks peamiseks
põhjuseks on see, et rida ametiühingute vabariiklikke komi-
teid, eeskätt Keemia-Kaevandustöölise (sm. Keimar), Met-
sa-, Paberi- ja Puidutöölise (sm. Moik), Ehitustöölise
(sm. Koort), Kohaliku Tööstuse Töölise (sm. Meschin) va-
bariiklikud komiteed ja paljud käitiskomiteed: „Tarbeklaas“
(käitiskomitee esimees sm. Šoppe), „Union“ (käitiskomitee
esimees sm. Tammik), Pärnu Saeveski (käitiskomitee esimees
sm. Jegorov), Spetstrust (käitiskomitee esimees sm. Pärn),
Ehitustrusti nr. 3 (käitiskomitee esimees sm. Rammo), Vivi-
konna kaevandus (käitiskomitee esimees sm. Susterestov),
Põlevkivigaasiehitus (käitiskomitee esimees sm. Kulkov) ei
ole asunud sotsialistliku võistluse organiseerimise ja juhti-
mise etteotsa, kõik töölised, insenerid ja tehnikud ei ole tõm-
matud kaasa sotsialistlikku võistlusse, eriti brigaadilisse ja

individuaalsesse võistlusse, võistlus on organiseeritud formaalselt-bürookraatlikult, brigaadilised ja individuaalsed kohustused ei kindlusta käitise kollektiivset kohustust aastaplaani ennetähtaegseks täitmiseks; tootmisnõupidamistel ei arendata tootmise puuduste kriitikat ja enesekriitikat; nõrgalt on organiseeritud šeflus mahajäänud tööliste üle, puuduvad stahhaanovlikud koolid; ratsionaliseerimis-ettepanekute kogumine ei ole organiseeritud.

Täiesti mitterahuldavalt töötas Keemia- ja Kaevandustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Keimar), kes ei osutanud konkreetset praktilist abi ehitusorganisatsioonide käitiskomiteedele. Selle tagajärjel täitsid trustid „Eesti Põlevkivi“ ja „Eesti Põlevkiviehitus“ 1947. a. esimesel poolaastal aasta kapitaalehituste plaanist 11,6%, trust „Põlevkivigaasiehitus“ täitis samal ajavahemikul aastaplaanist 18%.

Ametiühingute vabariiklikud ja käitiskomiteed rakendavad nõrgalt sotsialistliku võistluse uusi vorme, nimelt sm. Matrossovi algatatud meetodit stahhaanovlike töökogemuste levitamise kohta, meistri sm. Rossiiski ja müüriladuja sm. Maksimenko meetodeid kollektiivse stahhaanovliku töö, stahhaanovlike brigaadide ja osakondade organiseerimise kohta, sm. Ivanovi poolt algatatud tehnoloogide võistlust. Seetõttu jäävad käitistes kasutamata paljud tootmisreservid: tööviljakuse tõus norme halvasti täitvate tööliste arvel, tööpäeva tihendamine, töödistsipliini kõvendamine, töö ratsionaliseerimine jne.

Pleenum märgib samuti, et käitiskomiteed kontrollivad nõrgalt ja ei nõua administratsioonilt küllaldase järjekindlusega kollektiivlepingute kohustuste täitmist töötajate töö- ja elutingimuste parandamise alal. Eriti nõrgalt võitlevad Keemia- ja Kaevandustöölise ametiühingu-organisatsioonid töökaitses olukorra parandamise eest kaevandustes ja õlivabrikutes ning Ehitustöölise ametiühingu organisatsioonid tööliste elutingimuste parandamise eest.

Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu Pleenum m ä ä r a b:

1. Lugeda ametiühingute vabariiklike ja käitiskomiteede peaülesandeks tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate poolt võetud sotsialistlike kohustuste täitmise kindlusta-

mine Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks, s. t. riikliku aastaplaani täitmine kõigis ettevõtetes 7. novembriks.

2. Pleenum kohustab ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid võetud sotsialistlike kohustuste täitmise kindlustamiseks arendama laialdast tootmis-massilist, kultuur-hariduslikku ja poliit-kasvatustööd, kasvatades töotajaid nõukogude patriotismi vaimus.

Selleks on tarvis organiseerida šeflust mahajäänud tööliste üle, korraldada stahhaanovlikke koole, tootmisinstruktaazi, sotsialistliku võistluse käigu ja võistluse eesrindlaste saavutuste laialdast populariseerimist, näitlikku agitatsiooni (loosungid, plakatid, vitriinid); organiseerida regulaarselt loenguid, vestlusi, ettekandeid ja ajalehtede ettelugemisi, selgitades sotsialistliku võistluse tähendust, formaalse suhtumise kahjulikkust sotsialistliku võistluse organiseerimisse, sotsialistlike kohustuste täitmise tähtsust Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäeva auks; valgustada neid küsimusi seinalehtedes; informeerida töölisi rahvusvahelisest sisepoliitilisest olukorrast.

3. Kohustada ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid organiseerima 15. septembrini mahajäänud käitistes tootmisaktiive ja tööliste üldkoosolekuid abinõude arutamiseks, mis kindlustaksid aastaplaani ennetähtaegse täitmise Oktoobrirevolutsiooni 30. aastapäevaks.

4. Ametiühingute vabariiklikel ja käitiskomiteedel, eriti mahajäänud ettevõtete käitiskomiteedel:

nõuda ettevõtete juhatajailt vajalike organisatsiooniliste tehniliste abinõude rakendamist ja tootmise tööpäevagraafikute sisseviimist, mis kindlustaksid aastaplaani ennetähtaegse täitmise 7. novembriks; saavutada tööpäevagraafikute viimise iga tööliseni;

korraldada koos administratsiooniga regulaarselt, vähemalt kord dekaadi jooksul, organisatsiooniliste tehniliste ürituste plaani ja päevagraafikute täitmise arutamist brigaadide ja osakondade tootmisnõupidamistel ja tööliste üldkoosolekudel;

praktiseerida igapäevaseid 5—10-minutilisi nõupidamisi enne töö algust või pärast töö lõppu, taotledes päevagraafiku tingimatut täitmist iga töölise poolt.

5. Pleenum kohustab ametiühingute vabariiklike komiteede esimehi, eriti Keemia- ja Kaevandustöölise, Ehitustöölise ja Metsa-, Paberi- ja Puidutöölise Ametiühingute Vabariiklike Komiteede esimehi sm. Keimarit, Koorti ja Moiki viivitamatult parandama mahajäänud käitiste ametiühingu komiteede juhtimist, osutades meile kohapeal igapäevast abi sotsialistliku võistluse organiseerimisel ja sotsialistlike kohustuste täitmisel kõigi tööliste poolt.

6. Kohustada ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid:

a) tõmbama oktoobrieelsesesse sotsialistlikku võistlusse, eriti brigaadilisse ja individuaalsesse võistlusse, kõiki töölisi, insenere, tehnikuid ja teenistujaid;

b) organiseerima viivitamatult sm. Ivanovi eeskujul tehnoloogide võistlust ja sm. Rossiiski eeskujul meistrite võistlust üleminekuks üksikute stahhaanovlaste töölt tervete brigaadide ja jaoskondade stahhaanovlikule tööle: tõmbama selleks kaasa kõiki insener-tehnilisi töötajaid, aktiveerides neid tootmisreservide avastamisel ja sotsialistliku võistluse organiseerimisel ning juhtimisel;

c) tõstma ametiühingu rühmaorganisaatorite, kui sotsialistliku võistluse juhtide ja organiseerijate, osatähtsust ja vastutust oma rühmas;

d) nõudma administratsioonilt vajalike tingimuste loomist võistlejate tööks ning takistuste kõrvaldamist, mis segavad nende sotsialistlike kohustuste täitmist tööviljakuse tõstmisel;

e) kõrvaldama viivitamatult puudused sotsialistliku võistluse eesrindlaste austamise ja hüvitamise alal, korrastama autahvliid kõigis käitistes, andma regulaarselt välja aukirju, seadma sisse käitise auraamatud, asutama punased rändlipud koos preemiatega käitise parimale osakonnale.

Saavutama, et administratsioonid rakendaksid viivitamatult stahhaanovlaste ja lõõktöölise isiklikud arved kõigis käitistes.

7. Pleenum kohustab vabariiklikke ja käitiskomiteid koos majandusorganitega arendama tööd ratsionaliseerimis-ettepanekute kogumise alal ja organiseerima konkreetset abi ratsionalisaatoreile ja leiutajaile nende ettepanekute juurutamisel tootmisse.

8. Pleenum nõuab ministeeriumidelt ja ettevõtete juhatajailt tehnilise kontrolli tugevdamist toodangu kvaliteedi üle, tootasu maksmist kõigis ettevõtteis vastavalt toodangu kvaliteedile ning otsustavat võitlust praagi tootmise vastu.

Ametiühingute vabariiklikel ja käitiskomiteedel tuleb organiseerida praagi tootmise juhtumite arutamist tootmisnõupidamistel ja töölis koosolekutel, luues põlgust praagitootjate vastu.

9. Pleenum kohustab ametiühingu-organisatsioone otsustavalt võitlema põhjuse taotlemise vastu, taotlema tööpäeva 480 minuti täielikku ära kasutamist ja töödistsipliini tugevdamist ettevõtetes ja asutustes. Panema töökohtadel välja plakatid, mis selgitaksid kahju, mida toovad tootmisele tööseisakud ja praagi tootmine. Põhjuse taotlemise ja töödistsipliini rikkumise põhjusi arutama koosolekuil ja seltsimeheliikes kohtutes. Nõudma administratsioonilt sisekorramääruste rakendamist kõigis ettevõtetes ja tutvustada neid töölistele.

Käitiskomiteed on kohustatud taotlema tööliste ja teenistujate puhkuse graafiku täpset täitmist ja võitlema palgata puhkuste andmise vastu.

10. Pleenum kohustab ametiühingute vabariiklikke komiteid süstemaatiliselt kuulama oma presiidiumeil ametiühingute käitiskomiteede ja käitiste juhatajate, eriti mahajäänud käitiste käitiskomiteede ja juhatajate aruandeid sotsialistliku võistluse kohustuste täitmise käigu kohta.

11. Kohustada ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid kaasa tõmbama kogu ametiühingute aktiiv süstemaatilise kontrolli teostamiseks kollektiivlepingutes ettenähtud kahepoolsete kohustuste täitmise üle, eriti nende kohustuste üle, mis puutuvad riiklike plaanide täitmisse, töötajate heaolu ja kultuurilise teenindamise parandamisse, nõudma administratsioonidelt nende poolt võetud kohustuste õigeaegset täitmist, eriti töökaitse ja elamu-olustikulise ehitamise alal.

Nõudma administratsioonidelt tähtaegadeks täitmata jäänud kohustuste täitmist k. a. septembris.

12. Nõuda ministeeriumidelt ja ettevõtete juhatajailt, eriti Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumilt (sm. Matvejev), „Eesti Põlevkivi“ kombinaadi juhatajalt (sm. Postoutenko) ja Kohtla-Järve Õlitehase direktorilt (sm. Lebedev) töö tugevdamist töötingimuste parandamise alal ettevõtetes ja ehi-

tustel, osutades erilist tähelepanu ventilatsiooni ja kunstliku valgustuse parandamisele ning elektriseadmete ja allmaatranspordi ohutumaks muutmisele.

13. Kohustada käitiskomiteid kontrollima tööstusruumide ja elamu-olustikuliste ehitiste talveks ettevalmistamise ürituste plaani täitmist ja saavutada tööstusruumide, elamute, saunade, pesukodade, lastesõimede ja klubide remondi, nende küttega varustamise jne. õigeaegset teostamist.

14. Pleenum pöörab kõigi ametiühingu-organisatsioonide tähelepanu tähtsaimale ülesandele, mis seisab praegu meie maa ees — viljakoristamise, viljapeksu ja viljavarumise plaani täitmisele.

Pleenum nõuab vabariiklikelt ja käitiskomiteedelt:

a) kindlustada õigeaegne viljakoristamine kõigis abimajandis ja riiklike viljanormide täitmine nende poolt Oktoobri-revolutsiooni 30. aastapäevaks.

b) komandeerida koos käitise administratsiooniga šeflus-alustesse valdadesse šeflusbrigaade, kes peavad abistama talurahvast viljapeksumasinate, kuivatite ja põllumajandus-inventari remontimisel, viljakoristamise ja viljavarumise organiseerimisel ja saavutama koos šeflusvalla aktiiviga viljavarumise plaani täitmine 7. novembriks.

15. Kohustada Maatöölise Ametiühingu Vabariiklikku Komiteed (sm. Kukk) arendama laialdast sotsialistlikku võistlust sovhooside, masina-traktori ja amade, hobulaenutus-punktide ja viljavarumisaparaadi töötajate seas viljakoristamise ja sügiseste põllutööde õigeaegse lõpetamise eest ning ennetähtaegse viljavarumise plaani täitmise eest Oktoobri-revolutsiooni 30. aastapäevaks.

Pleenum avaldab täit veendumust, et ametiühingu- ja majandusorganisatsioonid parandavad tööliste, insener-tehnistlike töötajate ja teenistujate sotsialistliku võistluse juhtimist ja tähistavad Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 30. aastapäeva stalinliku viisaastaku teise aasta plaani ennetähtaegse täitmisega!

*Eesti NSV
Ametiühingute Kesknõukogu esimees:
(L. Illisson)*

Vastutav toimetaja B. Passov

V Пленум ЦСПС Эстонской ССР

На эстонском языке

Ladumisele antud 19. IX 1947. Trükkimisele antud 2. X 1947. Paber 56:79 cm $\frac{1}{16}$. Trükiarv 2500. Trükitähti trükipoognas 38 400. Trükipoognaid 2,75. Arvutuspoognaid 2,43. MB-05485. Tellimise nr. 1392. Trükikoda „Punane Täht“. Tallinn, Pikk 54/58.

Rbl. 1.20

A-16176

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00422535 7

653